

WPDDetails

#19

THEMA: *Rust*

Interview **HET ROER OM**

EILANDERS DIE HEBBEN GEKOZEN VOOR EEN ANDER LEVEN

**GANZENTREK: WAT MAAKT AMELAND
TOT DE RUSTPLEK VOOR GANZEN?**

WPDDetails

Jaargang 7 - #19
December 2022

5 Voorwoord directie

6 Inleiding thema Rust

Rust om je heen

7 Gastcolumn

Marcel Mandos artistiek leider en programmeur Noord Nederlands Orkest

8 Oertocht

10 Samenwerking

Damen Shiprepair Harlingen en WPD

12 Zijn er nog rustige afvaarten?

13 Facts & Figures

Over het vervoer naar de eilanden

14 Testvaart

Ilja Zonneveld, wethouder Schiermonnikoog

16 De rustgevende eigenschappen van eilanden

18 Historie

Een ongewone reis naar Schiermonnikoog

19 Yoga in de natuur

Ervaar de rust van de natuur in jezelf

20 Ondernemer in beeld

Kunstgalerie Atelier31 Ameland

22 Het roer om

Gesprekken met eilandbewoners die hebben gekozen voor een ander leven

25 Column

Ger van Langen

28 Wat is rust en hoe vind je het?

Lezers en collega's van WPD aan het woord

"De dagindeling is voor ons allemaal hetzelfde, gelijke monniken, gelijke kappen"

Broeder Paulus van Bavel,
klooster Schiermonnikoog

"De eilandsfeer begint al op de boot, de vele vertrouwde gezichten van de bemanning helpen daarbij"

Manda van der Haring,
vaste reiziger

30

34

39

44

30 Collega rederij

Ornö Sjötrafik AB

33 Open Deuren Dag Lauwersoog

34 Evenementen en sponsoring

Collage en lichtprojecties Zuidertoren
Schiermonnikoog

36 Ondernemer in beeld

Marius van Delden Schiermonnikoog

38 Ganzentrek

Ameland rustgebied voor vogels

39 Het lekkerste van...

Rouleaux van koolrabi en knolselderij

40 Het kloosterritme van de dag

De dagindeling van de monniken kent een strak
leeftijd

42 Actualiteiten

43 Fotografie

Jan Boelens – Op rustige plekjes vastleggen
wat de natuur geeft

44 Opgroeien op een rustig eiland

In gesprek met verschillende generaties
over hun jeugd op het eiland

46 Nieuws uit de Groep

50 Veerbootcafé + agenda

51 Volgende editie + colofon

52 Vaste reiziger in beeld

Manda van der Haring

*"In mijn werk heb je piekmomenten.
Als een volle boot is aangekomen,
kan het nogal druk zijn"*

Wijnand de Boer,
parkeerwachter WPD

*"Ik bestuur liever een gemeente, maar
het schip reageert heel snel, dat had ik
niet verwacht"*

Ilya Zonneveld,
wethouder Schiermonnikoog

Schiermonnikoog begint bij Het Baken

Stel je vragen aan de
balie, krijg tips voor de
ultieme eilandbeleving,
struin door onze
educatieve expositie
en vind unieke
eilandsouvenirs in
onze winkel.

www.vvvschiermonnikoog.nl

0519 531233 | Reeweg 9
info@vvvschiermonnikoog.nl

BESTE LEZER,

Ah...heerlijk, even een moment voor jezelf. Een moment van rust. Hoezeer kunnen we daar niet van genieten? En hoezeer verlangen we soms naar zo'n moment. De dagelijkse beslommingen worden er niet minder op. Het lijkt alsof het leven steeds dynamischer wordt. En dan is rust wel een nastreefbaar iets. Gelukkig hebben de Waddeneilanden de ruimte om die rust te vinden en te ondergaan. De rust op Ameland en Schiermonnikoog wordt ook als één van de hoogste waarden toegekend door de bezoekers van de eilanden.

Rust is ook een grote waarde op zichzelf. Rust is helend voor lichaam en geest. Wie je ook bent, wat je ook doet en waar je ook vandaan komt; rust is een voorwaarde voor welzijn. De rode draad van deze editie van WPDetails is Rust. Een aspect van de Waddeneilanden wat de moeite waard is. Daar kunt u rustig de tijd voor nemen...

WPDetails als spreekbuis voor medewerkers, eilanders, relaties en belanghebbenden met alle diversiteit, waarbij variëteit én terugkerende artikelen elkaar afwisselen; eilander ondernemers aan het woord, stellingen besproken vanuit verschillende hoeken en reizigers die hun ervaring delen. Scherp op de details: WPDetails.

De eilanden stralen rust uit door de ongerepte natuur, de ruimte die voorradig is en daarmee de verscheidenheid aan flora en fauna. Deze omstandigheden maken wel dat we een grote verantwoordelijkheid hebben met elkaar om dit in stand te houden. Dat vereist rust. Rust brengt ook inspiratie. We hopen dat deze uitgave van WPDetails u inspireert. Een inspiratie die gesprekken en discussies op gang brengt. De inhoud mag reacties oproepen. Reacties met een mail aan de redactie. De redactie ziet ze graag tegemoet.

Ik wens u een goed, gezond en gelukkig nieuwjaar. Veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,

Ger van Langen

Directeur Wagenborg Passagiersdiensten

Rust OM JE HEEN

Op de Waddeneilanden vindt u ruimte en vrijheid om goed op te laden; in de duinen, langs het strand of in de bossen. Rust is goed voor ons allemaal. Hoe minder stress we hebben, hoe beter dit is voor onze gezondheid. Dat tot rust komen voor iedereen iets anders betekent, laten we u graag zien in deze WPDetails.

Onthaasten, uit de 24-uurs economie en weg met verplichtingen. We gingen in gesprek met mensen die bewust het roer hebben omgegooid en op het eiland hebben gekozen voor een andere invulling van hun leven. Ook laten we eilandbewoners aan het woord over wat het betekent om op een rustig eiland op te groeien. Er is een hoop veranderd, daarom praten we met jong en oud.

Juist in de wintermaanden zijn de eilanden voor rustzoekers the place to be. Ze zijn op zoek naar een mooie winterse gloed over het land, intense elementen en heldere nachten gevuld met sterren. We ontmoeten deze mensen tijdens de

'Oertocht'. Maar ook de Brandganzen strijken 's winters vanuit het hoge noorden massaal neer op de eilanden om aan te sterken. Door de veelzijdige natuur bieden de Wadden de ganzen alles wat ze nodig hebben.

Dat kunst in tegenwicht kan staan tot de gejaagdheid in de maatschappij zien we terug in de schilderijen van de twee eilander kunstenaars.

En dan zijn er nog de monniken op Schiermonnikoog, die de rust en eenzaamheid in zichzelf opzoeken om daardoor te groeien.

Zoals elke keer geven we ook een kijkje achter de schermen van Wagenborg Passagiersdiensten. Medewerkers vertellen over hoe zij naast alle hectiek rondom het jaarlijks vervoeren van zo'n 1,5 miljoen passagiers zelf de innerlijke rust en balans vinden. Dit alles en nog veel meer komt aan bod in deze editie van WPDetails.

MUZIKALE Rust

In mijn hoofd heb ik altijd muziek en klanken. Eigenlijk is mijn hoofd één grote jukebox die continu aanstaat. Overal waar ik kom, vertaal ik de beelden die ik zie naar de muziekstukken die in mijn hoofd zitten. Mijn muziekinteresse is groot. Het is één lange doorlopende lijn. Van Bach, Mozart, Beethoven, Tsjaikovsky, Mahler, Bruckner, Wagner, Strawinsky, Stockhausen, Rihm, Rammstein, Muse, Zeal en Ardor tot Stromae.

Steden, bergen en de zee inspireren mij en zeker bij de zee kan ik reflecteren en echt tot rust komen. Het klinkt als reclame, maar Schiermonnikoog is voor mij één van de meest inspirerende omgevingen die ik ken. En ook nog eens zo dichtbij vanuit Groningen. Zeker nu er in de wereld zoveel onrust en polarisatie is. Poëzie zet de hele wereld op zijn kop en dan hebben wij ook nog politici in Nederland die hem steunen. Dat ervaar ik als zeer beklemmend en tot rust komen met mijn vrouw en kinderen is dan belangrijk.

Op het strand lopen op Schiermonnikoog en naar de zee kijken en luisteren is voor mij het moment voor rust en reflectie. Dan kan ik zo een uur gaan zitten, mijn ogen sluiten en luisteren, het liefst in de namiddag.

Dan hoor ik in mijn hoofd van Debussy – La Mer, of van Rammstein de geweldige song Haifisch.

Als het eiland leegstroomt en wij ons opmaken voor de avond in één van de mooie hotels dan is tijdens het donker uren lopen en luisteren naar Spiegel im Spiegel van Arvo Pärt in je hoofd een ultiem genotsmoment. En laat ik eerlijk zijn! Ik kom uit Brabant en ben PSV fan, maar ook hier vind je heerlijke Brabantse worstenbroodjes. Terug op de boot, is het volbracht! De natuur, de rust, de schoonheid, de elementen, de zee, de geluiden, de nacht en de reis. Mijn vrouw en ik kunnen er weer tijden tegenaan.

Marcel Mandos; artistiek leider en programmeur Noord Nederlands Orkest

Elke dag varen over het Wad de veerboten van Ameland en Schiermonnikoog naar de eilanden en weer terug. We gaan op zoek naar de verhalen op en achter de veerboot. De hele dag is het een gaan en komen van mensen met iedere minuut een ontmoeting of afscheid. De unieke verhalen die erachter schuilgaan, komen hier aan bod.

Als u denkt 'De Oertocht' dat komt me bekend voor, dat klopt. De 32 afleveringen van de bijzonder succesvolle televisieserie 'De Oertocht' waren in 2017 en 2019 te bekijken via Omrop Fryslân. De flimmaker van de serie Herman Zeilstra gaat nu met zijn camera in de hand op pad voor WPDetails. De belevenissen van Herman zijn naast deze rubriek ook online te volgen.

Mirthe Wibbens met kids op weg naar opa en oma:

SNOEPZAK EN TANDENBORSTEL

Mirthe Wibbens is op weg naar opa en oma die op Ameland met vakantie zijn. De kinderen hebben zin om naar het strand te gaan en hebben veel bagage mee. Knuffels, kussens, een snoepzak en tandenborstel. "Meer heb je niet nodig, toch?"

Marloes op de fiets uit Groningen:

INSPANNING IS ONTSPANNING

Voor Marloes is inspanning ontspanning, ze gaat bijna altijd op de fiets vanuit huis naar Ameland. "Ik ben niet zo rustig, mijn ontspanning vind ik in het bewegen en mooie foto's maken op het eiland." Ze is onderweg naar Betsy Appelman, die is aangesloten bij 'Vrienden op de Fiets'. Marloes komt er al voor de vijfde keer.

Rustzoekers Evert en Lyda Snel:

MUZIEK IS ONS LEVEN

Evert en Lyda Snel zoeken rust op Ameland. Zij hebben een piano- en vleugelverhuurbedrijf en regelen instrumenten voor concerten in heel Europa. Net nog voor een tour van jazz-pianist Herbie Hancock. *“Onze zoons hebben de zaak overgenomen, maar helemaal stoppen doen we nooit.”*

Friese rijders bieden hulp:

HULPGOEDEREN VOOR OEKRAÏNE

Zoon Remko van Gerard en Eveline vindt zijn rust in de Donald Duck. *“Als hij daar in is begonnen, is hij helemaal van de wereld,”* aldus Eveline. Met de Friese rijders brengen Gerard en Eveline hulpgoederen richting Oekraïne. *“In september hebben we zeven vluchtelingen mee teruggenomen, waarvan er vier nu op Ameland zitten. Daar gaan we nu naar toe.”* Binnenkort gaan ze weer richting Oekraïne. *“Als mensen willen helpen kan dat via www.frieserijders.nl.”*

Marieke uit Groningen kooft voor vluchtelingen:

TOT RUST KOMEN AAN DE ZEEDIJK

Marieke ligt lekker onderaan de dijk. Ze heeft Afghaans gekookt voor vluchtelingen in Zoutkamp. Nadat ze dat gebracht had, wilde ze even bij de zee kijken. *“Heerlijk even languit genieten van de rust en dan straks de drukte van de stad weer in.”*

Corry van der Goot vindt rust op de boot:

SPONTAAN NAAR HET EILAND

Eerst wilde ze alleen even in Lauwersoog bij de zee kijken, maar ze bedacht zich dat ze een vriend van de middelbare school op Schiermonnikoog al een half jaar niet had gezien. *“Rust vind ik vooral door naar de zee te kijken als ik op de boot zit. Of door in de natuur te wandelen.”*

Marie Thérèse kwam al als baby op Schiermonnikoog:

HORLOGE AF OP HET EILAND

Ze woont in Brabant. Van deur tot deur is het vijf uren reizen. *“We zijn eerder in Parijs dan op Schiermonnikoog, maar toch komen we zo vaak mogelijk. Om echt tot rust te komen gaat de telefoon uit, we maken geen afspraken, horloge af, genieten van de rust en de dagen.”*

"Bij elke werfbeurt hebben we elkaar nodig"

Frank Seinen van Damen (links)
en Jan de Boer van WPD

Damen Shiprepair klinkt internationaal, maar de oorsprong van deze scheepswerf brengt ons terug naar Harlingen begin 17e eeuw. Er zijn sinds die tijd vele schepen gebouwd en gerepareerd. Ook moderne grote passagiersschepen weten voor onderhoud de weg te vinden naar deze werf. Zo gaan de Oerd en de Sier hier in rustige tijden jaarlijks uit het water. Jan de Boer, Rederij-inspecteur van WPD: *"Wij maken graag gebruik van deze voor ons gunstig gelegen en goed geoutilleerde werf met vele vertrouwde gezichten."*

In de geschiedenis van Harlingen met zijn koopvaardijvloot in de 17e en 18e eeuw speelt de werf een grote rol. Onder de naam 'Welgelegen' werd er in vorige eeuw een enorme groei doorgevoerd. Naarmate schepen groter werden en milieueisen strenger, kwam in 1994 verhuizing naar een nieuwe locatie aan de Industriehaven in beeld. Frank Seinen, Managing Director Damen Shiprepair: *"Ik loop hier ondertussen 28 jaar rond en heb zelf nog 3 weken op de oude werf in de binnenstad gewerkt. Hier was alles opeens nagelnieuw."*

Scheepslift

Aan de Industriehaven zien we tussen diverse hallen en werkplaatsen een enorme scheepslift, die schepen zowel dwarsuit op het platform kan rijden als rechtuit de overdekte hal in. Frank vertelt: *"Vroeger kenden we dwarshellingen en dokken."*

De lift maakt ons flexibel in het droogzetten van schepen. In de grote hal kunnen ongeacht het weer boten spic en span in de verf worden gezet. Gek eigenlijk, zelf spreken wij nog steeds over hellingploeg of dokwerkers, terwijl dat werk behoorlijk is veranderd." Naast 'dokwerkers' komen we bij Damen Shiprepair ijzerwerkers, electriciens, lassers en bankwerkers tegen, in totaal zo'n 55 medewerkers.

Reparatie en onderhoud

Van oudsher ligt de focus op reparatie en onderhoud van droge ladingschepen van kapiteineigenaren en viskotters. Daar is de laatste jaren offshore bijgekomen, maar ook tankers en baggerschepen. *"En natuurlijk maken de passagiersschepen van Wagenborg en Doeksen een substantieel deel uit van onze omzet,"* aldus Frank Seinen.

De WPD-ploeg bestaande uit: (van links naar rechts) Dennis Bulté, Jan de Boer, Jelder Nagtegaal, Teake Brouwer en Elzert Tuinenga

Jan de Boer: "Als WPD doen wij niet alle werfbeurten bij Damen, zo gaan de Rottum en Monnik naar de scheepswerf van Koninklijke Niestern Sander in Farmsum, een dochter van Koninklijke Wagenborg. De sneldiensten zijn in onderhoud bij NG Shipyards Lauwersoog."

Schottelsysteem

De Sier en de Oerd gaan buiten het drukke vaarseizoen 1 keer per jaar naar de werf. Het toeristenseizoen wordt steeds langer, dit maakt het alle partijen een steeds grotere puzzel. Buiten de reguliere werfbeurten om komen beide schepen vaker in Harlingen. Jan: "Door het dichtslibben van de vaargeul malen we continu in het zand, de schotteljets hebben zandkeringen, maar zand werkt als schuurpapier. Onder elk schip zitten 4 schotteljets en er gaat wel eens een zandkering stuk. Ze kunnen het schip hier snel boven de pompjet wegrijden, meestal zijn wij binnen 2 à 3 dagen weer in de vaart met een vervangen schottel." Frank: "Normaal zet de lift de schepen droog op 1.70 m, maar om goed bij de schottels te kunnen, zetten we de Oerd en

de Sier op verzoek van Jan uit voorzorg altijd al 30 cm hoger."

Varende ploeg

Jan: "Een werfbeurt duurt zo'n 3 weken, wij gaan altijd met een vaste ploeg vanuit WPD naar de werf. Dit keer met 6 collega's. Zij brengen het schip naar Harlingen, doen allerlei klussen die

Dennis Bulté

normaal niet kunnen als er passagiers aan boord zijn, er wordt op de werf geassisteerd en ze brengen het schip na afloop weer tiptop naar Ameland." Frank vult aan: "Wij zijn blij dat hier al die tijd een ploeg van WPD rondloopt, want een schip repareren als er niemand aan boord is, is kansloos. We hebben elkaar nodig."

Vertrouwd

De samenwerking bestaat al vele jaren. Er zijn zelfs mensen van WPD bedrijfsleider geweest bij Damen en andersom. Frank: "Zelf heb ik destijds nog kort bij Wagenborg Shipping gewerkt. Dit zegt iets over de onderlinge contacten." Jan knikt: "Er lopen in Harlingen veel vertrouwde gezichten rond, mensen die onze schepen goed kennen en weten wat wij verwachten. Dat is prettig, want een passagiersschip is wat anders dan een vrachtschip." Frank: "De ervaring leert dat bij een werfbeurt zaken wel eens anders kunnen lopen dan gepland, we houden iedereen op de hoogte en zijn eerlijk naar elkaar toe. Met elkaar zorgen we ervoor, dat elk werkbezoek zo goed mogelijk verloopt."

De veerboten van WPD zijn zowel in onderhoud bij Damen Shiprepair als Niestern Sander. Voor de volgende editie van WPDdetails gaan we op bezoek bij Koninklijke Niestern Sander in Farmsum.

ZIJN ER NOG RUSTIGE

afvaarten?

Wie vandaag de dag van of naar Ameland reist, kan zich niet aan de indruk onttrekken dat het altijd druk is bij Wagenborg Passagiersdiensten. Als je op de website wpd.nl het 'Afvaartenoverzicht' raadpleegt, zie je vrijwel dagelijks de vermelding 'vol voor voertuigen' of 'bijna vol voor voertuigen' achter de vertrektijden staan. Weliswaar betreft dit voertuigreserveringen, maar ook de passagiersaantallen liegen er niet om. Voor Schiermonnikoog ligt het gelukkig iets anders. Het eiland is autovrij en de drie-uurs-dienstregeling zorgt voor een andere dynamiek in het vervoer van en naar het eiland. Blijft de vraag, is het wel eens rustig van en naar Ameland?

In de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw nam het toerisme op de eilanden flink toe, maar het toeristenseizoen was nog relatief kort. Ondertussen is dit steeds langer geworden. Dit bracht WPD vanzelfsprekend groei, maar ook de nodige uitdagingen. Afvaarten die voorheen als 'extra afvaart' bestempeld werden, maken tegenwoordig deel uit van de vaste dienstregeling. Daarnaast zorgde de vaargeulproblematiek ervoor dat er sinds 2018 ook een sneldienst volgens dienstregeling vaart. Reizigers kunnen tegenwoordig gedurende de hele dag kiezen uit een scala van afvaarten, zelfs in de winterperiode.

Dit maakt het plannen van de jaarlijks onderhoudsbeurten van de schepen steeds complexer. Op de route Ameland-Holwerd v.v. kan 'het tweede schip' vanwege de drukte eigenlijk niet meer gemist worden. Als de Sier of de Oerd naar de scheepswerf gaat, komt de Monnik van Lauwersoog naar Ameland als reserveschip. En bij de sneldienst geldt hetzelfde principe.

Als het toeristenseizoen nog in volle gang is, worden achter de schermen al voorbereidingen getroffen voor het volgende seizoen. De onderhoudsbeurten van de schepen worden ingepland en na goedkeuring door de overheid van het jaarlijkse Vervoerplan wordt de dienstregeling vastgesteld. Vanaf half november is de toeristenbelasting bekend en staan alle tarieven en vertrektijden voor het komende jaar in het reserveringssysteem. De medewerkers van de Klantenservice, nauwelijks bekomen van de duizenden telefoongesprekken van het voorbije seizoen, maken zich op voor de reserveringen voor het komende seizoen.

Even terug naar de beleving van de passagier: er zijn nog rustige dagen en afvaarten. U kunt zich op een afvaart met slechts een paar voertuigen op het autodek en een handjevol passagiers bevinden. Hoewel, dit wordt steeds uitzonderlijker!

OVER HET VERVOER NAAR DE EILANDEN

Wagenborg Passagiersdiensten houdt nauwkeurig het aantal afvaarten en eilandbezoeken bij. Dat levert interessante cijfers op. Wat zijn de drukste afvaarten en wanneer waan je in een zee van rust? We zetten het op een rijtje.

Aantal eilandbezoekers

Ameland

740.440

Drukste afvaart veerdienst

Wanneer:

3 juni 2022

Aantal passagiers:
7616

Aantal auto's:
691

Aantal fietsers:
794

Drukste dag sneldienst

Wanneer:

6 mei 2022

Aantal passagiers:
757

Rustigste dag sneldienst

Wanneer:

19 februari 2022

Aantal passagiers:
100

Rustigste dag veerdienst

Wanneer:

9 januari 2022

Aantal passagiers:
293

Aantal auto's:
53

Aantal fietsers:
3

Drukste dag sneldienst

Wanneer:

6 mei 2022

Aantal passagiers:
309

Rustigste dag sneldienst

Wanneer:

5 januari 2022

Aantal passagiers:
34

Drukste dag veerdienst

Wanneer:

12 augustus 2022

Aantal passagiers:
3284

Aantal auto's:
50

Aantal fietsers:
599

Aantal eilandbezoekers

Schiermonnikoog

335.837

Rustigste dag veerdienst

Wanneer:

16 januari 2022

Aantal passagiers:
125

Aantal auto's:
8

Aantal fietsers:
8

HOLWERD - AMELAND

LAUWERSOOG - SCHIERMONNIKOOG

Testvaart Ilja Zonneveld

Een keer een dagdeel meelopen met iemand van WPD. Van de stuurhut tot de machinekamer. Een unieke mogelijkheid om kennis te maken met de veerdienst en sneldienst en het werk achter de schermen. In deze rubriek neemt telkens een eilander een kijkje bij WPD om ons bedrijf beter te leren kennen. In deze editie Ilja Zonneveld, sinds een half jaar wethouder van de gemeente Schiermonnikoog.

Ilja Zonneveld is met recht een duizendpoot. De afgelopen jaren was zij werkzaam bij verschillende bedrijfjes in de toeristische sector op het eiland en raadslid voor de gemeente Schiermonnikoog. Ilja is erg begaan met de eilander natuur, de Waddenzee en de bedreigingen daarvan en heeft zich hier de afgelopen raadsperiode voor ingezet. Ilja: *"Sinds mei van dit jaar ben ik wethouder van Sport, Verkeer en Vervoer. Ik richt me hier volledig op en hoop in die rol veel voor het eiland te kunnen betekenen. Als je raadslid bent en je wordt ineens wethouder, dan blijkt er een hele andere wereld voor je open te gaan."*

Zoals overleggen op allerlei plekken en niveaus, ook op het provinciehuis."

Vandaag maakt Ilja een testvaart op de Monnik bij kapitein Stefan Teuben. Op de brug vertelt hij over de veranderingen in de hoofdvaarroute tussen Lauwersoog en Schiermonnikoog, een proces dat altijd doorgaat. *"De laatste jaren begint de vaargeul bij de Glinder problematisch te worden. Er hoeft maar een storm langs te razen en we kunnen er niet meer door. Dan moet de geul eerst vrijgemaakt worden, willen we erlangs kunnen. Ook bij het*

eiland en de veerhaven is de draaikom heel erg klein aan het worden."

Ook Ilja maakt zich zorgen over de vaargeul, aangezien er mogelijk een baggerplafond komt. *"Daar zouden we op deze verbinding best last van kunnen krijgen. Zelf heb ik jonge kinderen, die konden dankzij de goede veerverbinding lang thuis blijven wonen. Het is heel ingrijpend als je kind al op zijn of haar zestiende uit huis moet. Dat hoefde bij ons gelukkig niet."*

Ilja en Stefan praten uitgebreid over de vaargeulproblematiek. Stefan: *"We hebben dit jaar al een keer aan de grond gezeten met 1.30 m – NAP, terwijl dat bij laag water een hele normale waterstand is. Eigenlijk ontkomen we er dan niet aan om een uurtje eerder of later te varen. "Betekent dit dat er dan geen vaste dienstregeling meer is?"* vraagt Ilja aan Stefan. *"Dat hangt er vanaf wat de vaargeul in de toekomst gaat doen."*

De Glinder is nu weer op diepte, maar dat kan zo veranderen."

In een breder stuk van de vaargeul mag Ilja een klein stukje als 'kapitein' achter het roer. De veerboot maakt een paar scherpe bochtbewegingen en Stefan vraagt: *"Heb je je naam al geschreven?"* Ilja kijkt achterom, bekijkt haar vaarspoor en lacht: *"Ik bestuur liever een gemeente, maar het schip reageert ook heel erg snel, dat had ik niet verwacht."*

Op dit moment speelt de overdracht van de concessie van de Waddenveren van Rijk naar provincie. Ilja: *"Waar we als gemeente tegenaan lopen, is dat als Den Haag de zeggenschap over de veerdiensten bij de provincie wil neerleggen, zij daarmee ook niet meer verantwoordelijk is voor de bereikbaarheid, terwijl daar nog een concrete oplossingen voor zijn. Daarom vind ik het belangrijk dat dit goed onder de aandacht blijft van alle partijen. Het welzijnsbelang weegt soms zwaarder*

dan het natuurbelang. We leven in een uniek gebied waar we zuinig op moeten zijn, maar voor de bewoners is het ook belangrijk dat de boot kan varen, omdat anders alles stilvalt."

Ilja Zonneveld staat als wethouder met beide benen midden in de eilander samenleving. Met beide benen terug op de wal deelt ze haar ervaring: *"Ik ben blij dat ik een keer mocht meelopen om vanaf de brug te ervaren wat er allemaal komt kijken bij het besturen van de veerboot. Een mooie ervaring, ook om te merken dat het schip zo lichtvoetig is in de besturing."*

Scan met de telefoon de QR-code om het verhaal van de 'Testvaart' van Ilja Zonneveld terug te zien.

Ook interesse om als eilander een keer een dagdeel met ons mee te lopen? Stuur een mail met motivatie aan de redactie: wpdetails@wpd.nl

De rustgevende eigenschappen van eilanden

Je stapt aan boord van een (veer)boot en je hebt al dat ontspannen gevoel van rust en vrijheid. Dit gegeven is herkenbaar voor veel eilandbezoekers. Maar hoe komt het dat een vakantie op een eiland dat rustgevende effect heeft?

A person wearing a blue jacket and dark pants is walking away from the camera on a grassy dune. In the background, there are several green pine trees and a red and white striped lighthouse on a hill under a clear blue sky.

'Dat typische eilandgevoel', is waar mensen nog wel eens naar verwijzen als ze vertellen waarom ze een vakantie op een eiland als relaxt en onbezorgd ervaren. Grote kans dat dit hem zit in het feit dat je je op een stuk land bevindt dat is omgeven door water. Water dat een zichtbare afstand creëert tussen jou en de 'gewone wereld'. Zodra je aan boord stapt van een schip, zie je jouw dagelijkse leven letterlijk kleiner worden en raak je letterlijk los van alles.

Wat ook het geval is, zeker op de Nederlandse Waddeneilanden, is dat de eilanden alle mogelijkheid bieden om te onthaasten. Ze zijn niet heel groot en binnen enkele dagen wel te verkennen. Dat voorkomt het gevoel dat je volop in de benen moet zijn omdat je niks wilt missen. Alles wat te zien is op een eiland, is behapbaar.

Ben je er een week of langer? Dan heb je alle tijd om het eiland te verkennen én om hele dagen te luieren.

Daarnaast is er natuurlijk de rustgevende natuur. Op eilanden als Schiermonnikoog en Ameland rijden minder auto's, wat zorgt voor stilte. Je kunt uitgebreid uitwaaien op het strand, luisteren naar het rustgevende geluid van de golven, of wandelen door bosrijk gebied. Vertoeven in de natuur heeft een stressverlagend effect en geeft vrijwel alle mensen een ontspannen gevoel.

Dit zijn slechts enkele elementen die maken dat een vakantie op een eiland als ontspannen wordt ervaren. Iedereen zal dit lijstje kunnen aanvullen met eigen ervaringen. Het is in ieder geval prachtig om te zien dat de 'kleine' Nederlandse eilanden zo'n groots en waardevol effect hebben op mensen die genieten van hun welverdiende vakantie.

KNRM REDDERS OP AMELAND EN SCHIERMONNIKOOG

Op Ameland en Schiermonnikoog zijn reddingstations van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) gevestigd.

De reddingboten en het kusthulpverleningsvoertuig worden bemand door een beroepsschipper en vrijwillige bemanningsleden. Zij staan 365 dagen per jaar paraat, bij nacht en ontij, voor het redden en helpen van mens en dier. Snel, professioneel en kosteloos. In de zomermaanden wordt het strand bewaakt vanaf de strandpost door KNRM Lifeguards.

De KNRM is een goed doel en voor haar werk volledig afhankelijk van donaties, giften en nalatenschappen.

**HELP MEE EN STEUN ONZE VRIJWILLIGERS
MET EEN DONATIE. KIJK OP WWW.KNRM.NL**

KONINKLIJKE NEDERLANDSE REDDING MAATSCHAPPIJ

Een ongewone reis naar Schiermonnikoog

In januari 1941 was Douwe Homan als 7-jarig jochie ooggetuige van een bizarre overtocht met de oude Brakzand van Oostmahorn naar Schiermonnikoog. De details staan nog steeds in zijn geheugen gegrift. Onderstaand verhaal ontvingen wij als redactie van hem en dat willen we onze lezers niet onthouden.

In de Tweede Wereldoorlog hadden we te maken met maar liefst vier strenge winters. Een daarvan was de winter van 1940-1941. Mijn moeder en ik hadden van de toenmalige autoriteiten een Ausweis gekregen om haar moeder, mijn grootmoeder, op Schiermonnikoog te bezoeken die ernstig ziek was.

De Waddenzee was toen een grote ijsvlakte en de steiger al lang niet meer bereikbaar. De enige manier om op het eiland te komen was met hoogwater de Hoge Wal aan het westerstrand zien te bereiken. Zo gezegd, zo gedaan, de 'Brakzand' werd te Oostmahorn vaarklaar gemaakt en kapitein Klaas Onnes en zijn mannen gingen het avontuur aan. Het was een immens karwei om het schip door deze ijsmassa's te manoeuvreren, achteruit, vooruit en soms voer de 'Brakzand' op een ijsveld om daar door zijn gewicht doorheen te zakken. Het was een spectaculaire belevenis.

Op een gegeven moment ging het niet verder, we waren het strand nu behoorlijk dicht genaderd, de vlet werd

buitenboord gedraaid en het handjevol passagiers en een aantal Duitse militairen stapten over in de boot, die door één van de bemanningsleden zo goed en zo kwaad als het ging werd voortgeboord, tot ook dit niet verder kon.

Maar ziehier, als een rots in de branding stond hier Daan Sijsma (de toenmalige vertegenwoordiger van Wagenborg op het eiland) met een waterdicht pak aan in het water om de passagiers één voor één uit de vlet te plukken en op zijn schouders naar het strand te dragen (het was een oersterke kerel). Daar stond mijn tante

Aat Visser uit de Middenstreek in bontjas ons op te wachten, of het een normale dienstregeling betrof en of deze manier van reizen de gewoonste zaak van de wereld was. Het vervolg van de reis was op de boerenwagen van Jaap Jilkes door een snijdende oostenwind naar het dorp.

Al met al een reis om niet licht te vergeten. De slogan van Wagenborg was kennelijk toen ook al: wij laten niemand staan

Douwe Homan - Schiermonnikoog

De bijna 28 meter lange Brakzand kon 260 passagiers vervoeren. De boot was van 1929 tot 1948 in dienst van Wagenborg Passagiersdiensten.
(Fotocollectie Henk Zuur)

"Ervaar de rust van de natuur in jezelf"

Met je blote voeten op de grond, de grassprietten tussen je tenen voelen of genieten van de wind die door de bomen waait. De ervaring van yoga buiten in de natuur geeft een geweldige extra dimensie aan een yogales. Wat een uurtje liggen op een yogamatje in het bos met je doet, begrijp je als je in gesprek gaat met Judith Graafsma.

Een yoga sessie buiten versterkt de elementen van het naar binnen keren en contact maken met je innerlijke zelf. Judith: *"Het horen van de vogels, het ruisen van de zee en de tegelijk de stilte werkt kalmerend en geeft een enorm rustgevend en voldaan gevoel. Yoga is op zich al ontspannend, maar in de natuur is helemaal geweldig. Ik open de les en daarna sluit iedereen de ogen en is een uur lang op zichzelf gericht. Yoga is een groepsgebeuren, maar tegelijk heel individueel, ieder heeft zijn eigen proces."*

Judith kreeg een jaar of 12 geleden van een vriend 5 yogalessen cadeau. De eerste lessen dacht ze gek te worden van het lange stilliggen. *"Na 3 lessen kwam voor mij het omslagpunt en na de laatste sessie wilde ik door. Het gevoel dat je een laag dieper in je eigen ontspanning komt en heel bewust op je lijf wordt teruggeworpen, vond ik geweldig. Ik ben een yoga opleiding gaan volgen en sinds een jaar of 7 ben ik op Ameland actief als Yoga met Judith. Dit matcht geweldig met mijn dagelijks werk als psychosomatisch fysiotherapeut, waarbij ik veel mensen behandel met geestelijke en lichamelijke problemen."*

Voor wie is yoga geschikt?

Yoga is geschikt voor iedereen! Jong of oud, man of vrouw, het maakt niet uit. Je hebt geen ervaring nodig en hoeft alleen je lichaam maar mee te nemen. En dat is bij iedereen gelukkig anders. Sceptisch? *"Kom dan helemaal",* zegt Judith vol enthousiasme. *"Alles is mogelijk. Eenmalig ontspannen tijdens je vakantie, een terugkerende wekelijkse les of gewoon een keer komen als je er behoefte aan hebt, het maakt niet uit."*

De lessen vinden 2 avonden in de week plaats bij Outdoor Ameland op een prachtige afgeschermd plek in recreatiegebied De Vleijen bij Nes. Bij mooi weer buiten en tijdens de winterperiode vanwege de temperatuur zo kort mogelijk binnen.

www.yogametjudith.nl

“Ameland **HEEFT ONS VEEL GEBRACHT”**

Tijdens een bezoek aan de permanente expositie in Atelier31 komt er rust en zuiverheid over je. Kunstenaarsechtpaar Tom Beijl en Margreet Halma verrast hun bezoekers met schilderijen en beelden van een fantasie prikkelende abstractie en schoonheid. Felle kleuren zul je er niet vinden. De verbeelding van de bezoeker wordt geactiveerd door soberheid en verstillig.

Hoe zijn jullie op Ameland terecht gekomen?

Tom: "Ik heb mij in 1991 op Ameland gevestigd. Na 20 jaar Centraal Beheer in Apeldoorn wilde ik uit de mallemlen stappen en het roer drastisch omgooien. Bij zee wonen, meer gaan tekenen en schilderen en me richten op belangrijker dingen in het leven. Twee jaar later overleed mijn vrouw. De natuur van Ameland is mij behulpzaam geweest bij mijn rouwproces, uren en uren heb ik langs het strand gelopen. Na dit verlies moest ik mezelf echt dwingen om te schilderen, tot ik Margreet hier al wandelend tegenkwam."

Margreet: "Een paar jaar eerder had ik als weduwe ook het roer compleet omgegooid en me gevestigd op Ameland. Het klikte aan alle kanten met Tom, we hebben elkaar veel kunnen steunen. Ik zag dat Tom schilderde, maar er niks mee wilde doen. Dat vond ik zonde, ik heb toen gestimuleerd dat zijn werk met een expositie op het eiland meedeelde."

Hebben jullie elkaar veel geïnspireerd?

Tom: "De rode draad in mijn leven is dat ik altijd ben gevraagd. Ik heb nooit gesolliciteerd of mezelf aangeboden om mee te doen aan exposities. Margreet was voor mij destijds de juiste inspirator op het juiste moment. En dat is zij als mijn huidige vrouw nog dagelijks. Margreet houdt erg van een dissonant in haar werk, dat er iets niet klopt. Dat past niet bij mij, dat leidt tot leuke creatieve gesprekken als je zoals wij samen in één atelier werkt."

Margreet: "Ik ben opgegroeid in een arm en groot gezin, het woord 'kunst' kenden wij niet. Het creatieve in mij kwam pas tot rust op Ameland. Toen ik Tom tegenkwam, begon ik te werken met klei, dat is het begin geweest van mijn beeldhouwwerken."

Is Ameland belangrijk als inspiratiebron?

Tom: "De rust, soberheid en zuiverheid van de natuur is de drijvende kracht achter mijn werk. De dingen die je mist in onze maatschappij van welvaart, vermaak en groei vind je hier in de natuur. Mijn waddenlandschappen benadrukken de leegte en lichtinval en zijn daarmee een tegenwicht tegen de

gejaagdheid. Voor mij als schilder gaat het om goed kijken. Het lage strijklicht geeft een bijzondere vorm en die heeft altijd weer een restvorm. Je kunt een potje schilderen, maar dat potje staat in een omgeving die ook weer een vorm is. Dat heb je in de natuur ook, maar je moet het wel zien. Ter inspiratie loop ik langs het strand en als ik tijdens het schilderen het niet meer weet, loop ik weer langs het strand. Het licht verandert zo snel. Mijn geheugen legt dat vast en dat leg ik vast in vlakken op mijn schilderijen. Ik weet bij al mijn werken nog exact wat voor weer en wind er toen was."

Wat maakt een galerie op het eiland anders dan op de wal?

Margreet: "Het publiek. De mensen die hier komen, willen heel bewust rust en stilte. Zij zijn verrast door de bijna spirituele sfeer in onze galerie. Wij voelen ons daar goed bij, daar zit onze ziel in. Mensen die eenmaal zijn geweest, zien we vaker terugkomen, er zijn zelfs mooie vriendschappen ontstaan. Op de vaste wal is het allemaal wat vluchtiger en meer gericht op business."

Atelier31 in Hollum is open van woensdag t/m zaterdag, indien niet aanwezig kunt u altijd aanbellen.

www.atelier31.nl

Naam: Tom Beijl en Margreet Halma 77 en 76

Woonplaats: Hollum

Mooiste van het eiland: "In vroegte op het strand met de totale stilte en totale zuiverheid van lucht en wind."

*"Zee, eindeloos bewegend
Maanlicht speelt met eb en vloed
Tovert een spiegelen zeegezicht van zilver"*

EILANDBEWONERS DIE EEN *nieuw bestaan* HEBBEN OPGEBOUWD

Waarom een topbaan opgeven en naar het eiland verhuizen? De grote sprong wagen en een nieuw bestaan opbouwen? Er zijn op Ameland en Schiermonnikoog talrijke bewoners die uit de ratrace zijn gestapt om hun droom na te jagen. Twee bewoners vertellen hoe het is om het roer drastisch om te gooien, de rust op te zoeken en te gaan wonen op een eiland.

Daniëla Koele (51) - Schiermonnikoog

“Heerlijk om me onder te dompelen in Schiermonnikoog”

“Ik heb me 4 jaar geleden vanuit Leusden op Schiermonnikoog gevestigd, op het moment dat mijn zoon het huis uitging en is gaan studeren in Wageningen. Voordat ik hier ging wonen was ik slechts 2 keer kort op het eiland geweest, alleen in de herfst en winter. Beide keren dacht ik: hier zou ik kunnen wonen. Mijn hele

leven wilde ik al wonen midden in de natuur. Toch nam ik, toen het zover was, met doodsangst de beslissing. Zou ik wel kunnen aarden op zo’n klein eiland? Maar direct vanaf het eerste uur was er een positieve flow. Er kwam via via een huis op mijn pad, ik kon aan het werk bij VVV Schiermonnikoog, mijn uren werden uitgebreid en sinds 1 september woon ik ook nog eens in mijn droomhuis Nautica. Rustig gelegen aan de rand van het dorp op een duin, met veel bomen en met naast het huis een recreatiewoning (Zenda op Schier) die ik kan verhuren.

Alles valt hier voor mij op z’n plek. In mijn ‘vorige leven’ heb ik hard gewerkt in de journalistiek. Ik heb gefreelancet als journalist voor bladen als Margriet, gezondNU en andere vakbladen over gezondheid. Ook heb ik jaren bij de radio gewerkt, zoals bij BNN, VARA, NCRV en AVRO. De laatste 12,5 jaar voordat ik het roer omgooide was ik eindredacteur van het magazine van Diabetesvereniging Nederland. In die tijd heb ik ook nog een opvoedmethode van Amerika naar Nederland gehaald om kinderen veerkrachtig in het leven te zetten. En mijn zoon alleen opgevoed. Mijn leven is nu echt heel anders, naast mijn 3-daagse baan bij het VVV wandel ik overdag veel met mijn honden, laat me de adem benemen in de mooie natuur en fiets ’s avonds nog een rondje. Als ik de prachtige lichten zie, dan moet ik naar buiten.

Schiermonnikoog voelt voor mij als een warm bad. Bijna iedereen heeft die verbondenheid met de natuur. Een vergadering kan hier later beginnen, omdat iemand een bijzondere uil in z’n tuin heeft gezien, niet omdat hij in een file heeft gestaan. Nee, ik mis niet veel uit mijn leven van voor Schiermonnikoog, alleen de hondentraining, die is hier niet. Maar voorlopig ben ik hier niet weg.”

Sanne (36) en Thijs Otten (40) met dochters Sara (6) en Phien (3) - Ameland

“Het voelt of we elke dag op vakantie wonen”

“Wij wonen als gezin nu bijna 2 jaar in Nes, eigenlijk zijn we hier bij toeval terecht gekomen, want deze ommezwaai hadden we echt niet gepland,” aldus Sanne. “Thijs werkte al jaren als general manager bij museum Het Grachtenhuis in Amsterdam en ik als tandarts in Almere. Na de bevalling van Phien wilden wij Amsterdam uit en kochten een huis in Muiden. Dit huis moest nog worden gebouwd en omdat mijn schoonouders een vakantiehuis op Ameland hebben, boden zij aan dat wij daar ter overbrugging een paar maanden konden wonen. Thijs zat in between jobs en pakte hier een project op bij Klein Vaarwater.

Toen brak corona uit en alles liep anders. De bouw van het huis vertraagde, wij kwamen ondertussen in het echte Amelandse leven terecht, Sara ging naar de peuterspeelzaal en we begonnen er steeds meer tegenop te zien om terug te gaan. In diezelfde periode kwam er een huis te koop aan de rand van het dorp. Thijs was door zijn project economisch gebonden, we keken elkaar aan en zeiden; ‘nu of nooit’. Het huis in Muiden werd verkocht en we zijn op Ameland gebleven. Iedere dag zeggen

we nu tegen elkaar, het lijkt wel of we op vakantie zijn. Vroeger gingen we naar Ameland voor de rust, dat hebben we nu dagelijks. We zijn veel buiten in het bos of bij het strand. Het contrast met ons leven in Amsterdam is enorm, maar ook weer niet, want er is voldoende reuring op het eiland. Als gezin met opgroeiende kinderen is het hier geweldig. Sara fietst naar school, zit op paardrijden en loopt zelf het dorp in, we hebben schaapjes en lammetjes voor de deur. De kids hebben het helemaal naar de zin. Thijs is voor zichzelf begonnen en actief met diverse projecten. Voor zijn werk is hij 1 of 2 dagen per week aan de wal. Ik ben nog steeds 2 dagen per week tandarts in Almere en blijf een nacht over bij familie. Dat is prima te combineren. Wellicht komt het nog eens op ons pad dat we beide op het eiland kunnen werken, maar voor nu is dit prima. Het enige nadeel van wonen op Ameland is dat ik mijn zusjes in Amsterdam niet iedere week meer zie, maar gelukkig komen familie en vrienden vaak langs en ook mijn schoonmoeder woont op het eiland.”

Rust en ruimte op Ameland!

*Kleed je warm aan, geniet van de
winterse sfeer op Ameland en trakteer
jezelf onderweg op een heerlijke
warme chocolademelk met slagroom.
Wij geven je graag de leukste tips
voor een heerlijk verblijf bij ons.*

vvvameland.nl

Bureweg 2, Nes
O.P. Lapstraat 6, Hollum
Tel. 0519-546 546

ONZE TIJD VOOR RUST

// Als je verlangt naar iets wat je al hebt, hoef je niks meer. Dan heb je rust."

Deze uitspraak van een kind past goed bij het thema van dit magazine.

Er is een grote roep naar meer rust in ons leven. We hebben 24/7 toegang tot het oneindige wereldwijde web. Technologieën stellen ons in staat voortdurend bereikbaar te zijn. Informatie stroomt binnen. Hoe stilstaan, hoe rust vinden in die kolkende drukte? Wat is innerlijke rust en is dit nastrevenswaardig?

Tegenover rust staat onrust; wat betekent onrust? Licht die onrust niet vooral in het feit dat we geen meester meer zijn van onze eigen tijd en dat we dus opgejaagd worden door de manier waarop onze samenleving vandaag de dag is georganiseerd? Wat moeten we met dat gebrek aan zelfbeschikking dat ons zo onrustig maakt? Lang niet alle mensen hebben de luxe van een time-out op de Waddeneilanden. Als ze tenminste hun kinderen willen voeden, voor hun bejaarde ouders willen zorgen en een dak boven het hoofd willen.

We kunnen deze onrustige gedachte nog wat verder trekken. Moeten we rustig blijven bij de

grote uitdagingen waar we vandaag voor staan: het klimaatprobleem, discriminatie, social dumping en de gevolgen van oorlog... Zal gelatenheid de wereld redden? Of verwarren we nu ten onrechte rust met berusting? Bij de oude Grieken beschikte de gevleugelde god Chronos, symbool voor de meetbare tijd, over de kloktijd. Maar Chronos had een pendant: Kairos, de god van het juiste ogenblik. Kairos symboliseert de tijd die van ons is.

Wanneer we opgaan in die magische gedachte "de tijd die van ons is", dan is dit inzicht een voorwaarde voor denken, creativiteit en verbeelding. Of een gedachte die ons tot actie beweegt: Nu. Springen. Nu. Stoppen. Nu. Anders doen. Zodat we vanuit die gedachte niet alleen ons leven, maar ook onze tijd terug kunnen nemen. Laten we voor die uitdaging ons de tijd gunnen. Tenslotte is de grootste kracht van de Wadden de onmetelijke rust. Het is dan wel een keuze om deze te nemen.

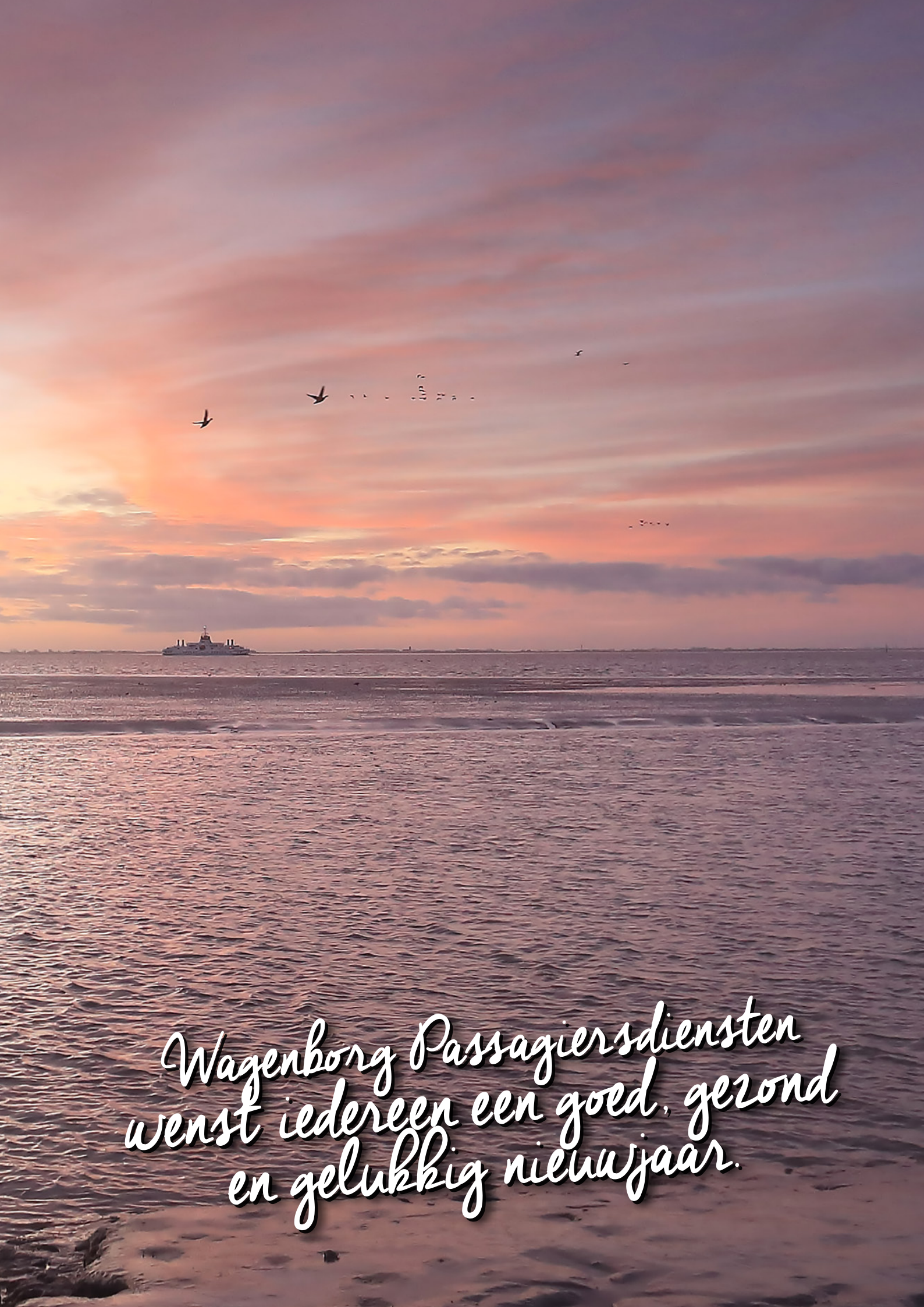

“

Mensen maken zichzelf moe in hun streven naar rust.

Lawrence Sterne

A serene sunset scene over a body of water. The sky is filled with soft, pinkish-orange clouds. Several birds are captured in flight, scattered across the upper half of the image. On the horizon, a small ship is visible on the left side. The water in the foreground shows gentle ripples, reflecting the warm light of the setting sun.

Wagenborg Passagiersdiensten
wensst iedereen een goed, gezond
en gelukkig nieuwjaar.

Wat is rust en hoe vind je het?

Wat is rust? Op deze vraag zijn talloze antwoorden mogelijk. Het antwoord van een woordenboek is meestal: 'rust is een toestand na inspanning of een toestand waarin er geen activiteit is'. Maar rust is meer dan niets doen. De diepere betekenis van rust is stilte in je hoofd. Even helemaal nergens aan denken. Geen stress en pure ontspanning. Dat gevoel is voor iedereen anders. Dat blijkt uit de vele reacties van onze lezers en een aantal collega's van Wagenborg Passagiersdiensten.

Wat betekent #rust voor jou en hoe vind je het?

Deze vraag stond onlangs op de social media kanalen van Wagenborg Passagiersdiensten en daar werd massaal op gereageerd. De leukste en mooiste reacties hebben we hier meegenomen. Iedereen bedankt voor de inzending.

REACTIES LEZERS

Jan Smit

"Rust is dat je zonder stress de boot kunt opstappen wetende dat hij op tijd vaart en niet tijden in de kale wachtruimtes hoeft te vertoeven."

Aggie Blik

"Heerlijk van de branding en natuur genieten."

Petra Van Oosten - de Regt

"Rust is met het gezin naar Ameland! Jammer dat dat niet elk weekend kan."

Petronella Van Der Veen

"Met de voeten omhoog en een goed boek erbij."

Diana van Dijk

"Op Ameland weg van alles en iedereen. Strand, zee, duinen. Love it!"

Bianca Oosterom

"Rust weg van iedereen en alles. Heerlijk genieten op Ameland saampjes van de duinen zee en strand."

Jan Diepenveen

"'s Morgens de scholekster horen."

Marielle Pieters

"Rust betekent heerlijk op het strand wandelen.... Zelfs wanneer het regent."

Renee van Veldhuizen

"Rust=Ameland!! Gevonden dus!"

Wopkje Bergmans

"De pier fan Holwert by rêst en ûnrêst om it hert... bringt by my echt rêst."

Lina Kool-Aikema

"Voor het slapen gaan naar de hemel kijken (Schiernonnikoog)."

Mieke vd Meulen

"Als ik bij de boot ben, komt de rust al over me heen. Heerlijk de zee, het strand, de duinen, het geluid van de vogels de meeuwen... lovely."

Dineke Visser-Bouman

"Op de Balg! Schiernonnikoog."

Sabine Muschkat

"Für mich fängt der Urlaub an der Fähre an. Genieße einfach die Luft und freue mich auf die Ruhe und den Strand auf Ameland."

Marjon Deen

"Onze achtertuin... niets meer nodig dan gewoon thuis zijn met mijn allerliefste en de honden."

Japke Dijkstra

"Prachtige zonsondergang na een schitterende midweek op Ameland."

Japke Dijkstra

"Vorige week vrijdag op de boot naar Holwerd."

Ineke Peper-Friso

"Genieten op Ameland op de dijk langs Waddenzee, liefs bij laag water."

Klaske Elzinga-Dijkstra

"Sa ticht bij !!!! En sa mooi Ameland."

Rommie Bouma

"Heerlijk uitwaaien op het strand en bij de zee. Op het eiland Ameland je hoofd lekker leeg maken. En je emotionele gedachten even opzijzetten."

Iris Knaap

"Niet bezig zijn met/je geen zorgen maken over de toekomst. In het HIER en NU zijn. En op Schiermonnikoog zijn geeft extra rust!"

Dettie Akkerman

"Als wij met vakantie zijn, en heeeeerlijk varen met onze boot, dat geeft mij rust"

Suzan Dirkx

"Op het strand (van Ameland) en dan niets "hoeven". Met een boekje en een flesje water. Uitermate tevreden. Hoe mooi kan het leven zijn."

Richard Lentelink

"Als het weer meewerkt, gaat dat volgende week lukken op Ameland. Met een opklapbaar relaxstoeltje lekker tegen de duinen genieten van de zonsondergang. Met een glaasje lekkere whisky. Ik kijk er zo enorm naar uit."

Antje Fennema

"Nadat mijn man is overleden hier (op zijn werkplek) vind ik hier geen rust meer. Rust vind ik nu bij ons paard."

Wiebe De Boer

"Lekker uitwaaien op het strand en lekker fietsen bij het Wad."

Henriette Bakker

"Thuis met de allerliefsten."

Paul Kuiper, kapitein Lauwersoog-Schiermonnikoog:

"Hoe intensief mijn werk is, verschilt. Hoeveel mensen meevaren heeft invloed, want ik doe zelf ook de kaartverkoop. Maar ook weersomstandigheden kunnen het werk echt intensief maken. Bij slecht weer moet je de bewegingen van het schip goed in de gaten houden. En bij mist ben je constant de boel aan het

monitoren. Je bent dan de hele tijd met je hoofd bezig. Ontspannen doe ik als ik fotografeer. Ik ga regelmatig met de camera op pad. Hunter Field Target is een andere hobby. Met luchtbuks leg je een parcours af van 40 doeltjes. Op elk punt schiet je, op een afstand van 7 tot 42 meter, op een metalen klapdoel. Het zijn hobby's die compleet anders zijn dan mijn werk, waardoor ik ontspan."

Wijnand de Boer, parkeerwachter:

"In mijn werk heb je piekmomenten. Als een volle boot is aangekomen, kan het nogal druk zijn. Mensen hebben soms vragen of een probleem, zoals een lege accu. Er kan zich ook wel eens een storing voordoen, bijvoorbeeld bij de slagboom. Je werkt in principe vaak in je eentje, dus dat zijn wel de

drukke momenten waarop alles tegelijk komt. Naast dit werk heb ik een eigen bedrijf. We importeren casco boten uit het buitenland en bouwen die helemaal op. Het is werk, maar wel het soort werk waardoor ik ontspanning ervaar. Hoofd leeg en lekker bezig zijn. Ook mag ik graag op het water zijn en varen. Eén en al ontspanning."

Jurjen-Douwe de Vries, machinist:

"Als machinist ben ik verantwoordelijk voor het onderhoud van alle systemen aan boord. Het is hollen en stilstaan. Je moet soms snel schakelen en hard werken om het werk tijdig klaar te krijgen. Thuis denk ik nog wel eens na over werk, bijvoorbeeld als ik weet dat er bepaalde

klussen aan zitten te komen die strak volgens planning moeten verlopen. Maar ik ontspan wanneer ik sleutel aan auto's of een tocht maak op de mountainbike. Dat is mijn manier om mijn hoofd leeg te maken en om het werk een beetje los te laten."

Ornö – OASE VAN RUST

Vergeleken met de Nederlandse eilanden Ameland en Schiermonnikoog – die allebei in Nederland toch ook al bekend staan om hun rust en ruimte – is het Zweedse eiland Ornö pas echt een oase van rust! Het eiland in het zuidelijke deel van de Stockholm archipel wordt langzamerhand door de toerist ontdekt. De veerdienst naar Ornö wordt verzorgd door Ornö Sjötrafik AB.

Het eiland is onderdeel van de eilandengroep de Scherenkust, en ligt in de Oostzee. Ornö is het grootste eiland zonder brug in de Stockholm archipelago. Er wonen ongeveer 300 mensen. De inwonerdichtheid komt daarmee op 6,4 inwoners per vierkante kilometer. Ter vergelijking: het aantal inwoners per vierkante kilometer op

Ameland bedraagt 63. Het eiland is ruim ca. 15 km lang en 3 tot 4 kilometer breed. Het grootste deel van het eiland- bijna 95%- is natuurreservaat en bestaat uit bos.

Tijdens het zomerseizoen neemt het aantal mensen op het eiland behoorlijk toe. Er zijn veel zomerwoningen op het eiland.

Ornö Sjötrafik AB

Toch is er geen sprake van grootschalig toerisme. De meeste gebouwen op Ornö bevinden zich rond het oostelijk gelegen Kyrkviken en in een zomervakantiepark Mörbyfjärden aan de westkant. Er is een school, kerk, museum, bibliotheek en een restaurant.

Hoe kom je op het eiland?

“Op Ornö bestaat een vereniging van alle huiseigenaren op het eiland en deze vereniging is ook verantwoordelijk voor het onderhouden van de veerdienst. Je bent verplicht lid van deze vereniging als je een huis of land bezit op Ornö. De vereniging heeft Ornö Sjötrafik AB (OSAB) aangewezen de veerdienst te onderhouden tussen Ornö en Dalarö. Met andere woorden, OSAB onderhoudt deze veerdienst volgens overeenkomsten opgesteld naar aanleiding van een openbare aanbesteding.

De contractperiode van telkens 5 jaar is het afgelopen jaar weer verlengd tot 31 december 2026. Het zou mooier zijn om voor 15 jaar toestemming te krijgen, dan kun je bijvoorbeeld beter investeren in nieuwe veerboten”, aldus Marie Huss.

De regering zorgt voor 70% van de financiën om de veerdienst draaiende te houden. Het bedrijf is familie-eigendom en in 1970 opgericht door Ebba en Otto Stenbock, sinds 30 jaar wordt de onderneming geleid door hun dochter Margareta Stenbock von Rosen. De veerdienst vaart tussen Dalarö op het vasteland en Hässelmaran in het noordwesten van Ornö. Eigenlijk is Dalarö ook een eiland, maar dat merk je niet. Het is via een brug verbonden met het echte vasteland. Ornö daarentegen is alleen per veerboot te bereiken. Ornö Sjötrafik AB is op dit moment de grootste werkgever van het eiland met 16 medewerkers in vaste dienst, aangevuld met tijdelijk personeel tijdens de zomer.

Het bedrijf heeft 2 veerboten. De grootste is de ‘EBBA’ met een capaciteit van 35 tot 36 personenauto’s. Per afvaart kunnen er 2 vrachtwagens met een lengte van 24 meter en gewicht van 60 ton mee, meestal zijn dit vrachtwagens die boomstammen vervoeren. *“Van maart tot en met december vaart deze veerboot,” aldus Marie. “Alleen in de maanden januari en februari wordt er met de kleinere boot ‘Ornö Kurir’ (capaciteit 25 personenauto’s) gevaren, omdat deze het ijs kan breken en omdat de ‘EBBA’ dan voor een onderhoudsbeurt naar het dok gaat. Alleen tijdens het Midzomerfestival zijn beide schepen gelijktijdig in de vaart.”*

Er is plaats voor maximaal 145 passagiers per afvaart. *“Maar dat aantal wordt nooit bereikt. Op de ‘EBBA’ is een benedensalon. Op de ‘Ornö Kurir’ is er een hele kleine ruimte voor de passagiers. Maar de meeste passagiers blijven in de auto tijdens de overtocht. De overtocht duurt ca. 30 minuten,” vertelt Mollie Wistedt.*

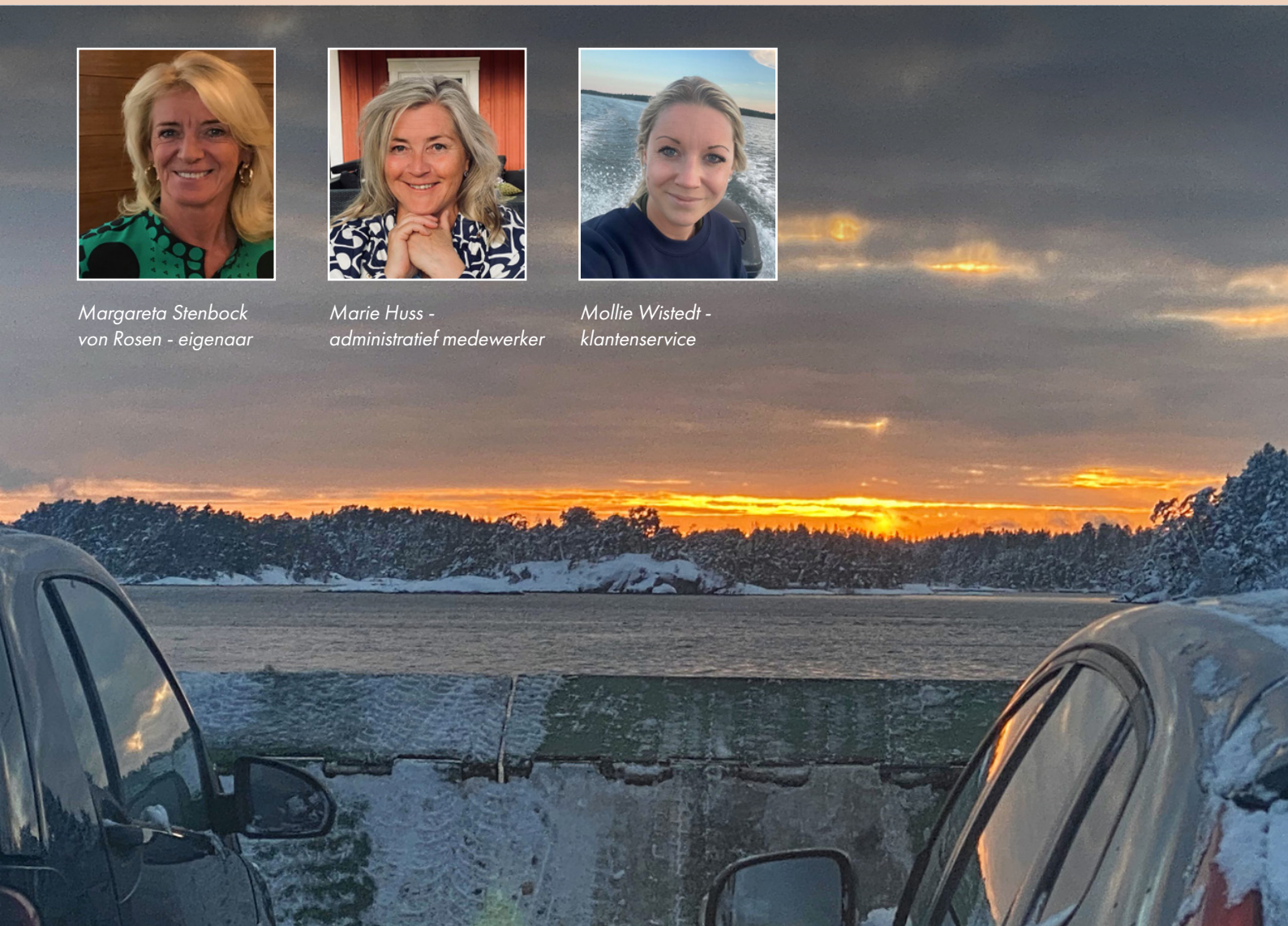
Margareta Stenbock
von Rosen - eigenaar

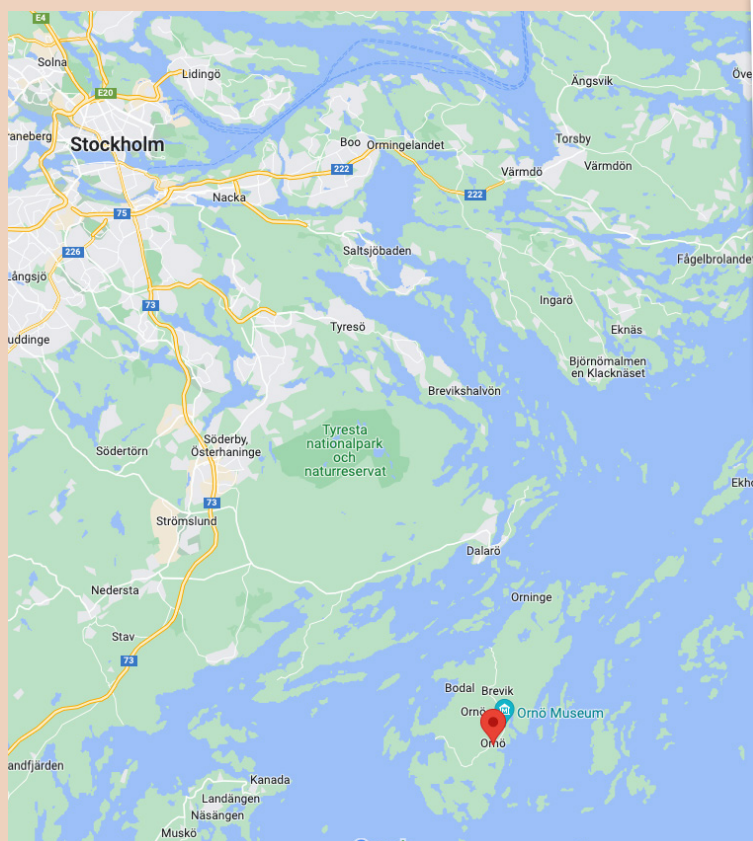

Marie Huss -
administratief medewerker

Mollie Wistedt -
klantenservice

"Er is geen restaurant, wel kunnen de passagiers koffie krijgen. Niet uit een koffiemachine, maar gewoon vers gezet in een pot. Er zijn dagelijks 9 tot 11 afvaarten, op zaterdag 6 tot 8 en op zondag 8 tot 11. Doordeweeks zijn de ochtendafvaarten relatief het drukst. Veel mensen gaan naar het vasteland om te werken, en veel werklieden gaan voor bouwprojecten naar Ornö." Ornö Sjötrafik AB zet jaarlijks ongeveer 85.000 voertuigen en 150.000 passagiers over in beide richtingen.

Sinds 2018 is er ook een gloednieuw hotel met 18 bedden op de zuidkant van Ornö. Marie Huss en Mollie Wistedt werken zowel voor de veerdienst als het hotel. Bij de veerdienst zorgt Marie voor de administratie en de planning. Mollie neemt reserveringen aan, beantwoordt e-mails van klanten, maar is ook betrokken bij het testen van het reserveringssysteem en de website. Zij vinden het allebei een mooie mix.

"Ornö wil wel meer toeristen, maar geen massatoerisme. Het is geen eiland voor feestgangers of mensen die vermaakt willen worden. Het is een plek waar je kan genieten van het prachtige landschap en wilde dieren, maar ook van lekker eten en goede wijn in één van de restaurants. U bent van harte welkom om ons eiland te bezoeken en om in ons hotel te verblijven!", eindigt Mollie.

Meer dan 500 bezoekers tijdens Open Deuren Dag Lauwersoog

Op zaterdag 29 oktober vond in Lauwersoog de Open Deuren Dag van Wagenborg Passagiersdiensten plaats. Tijdens deze dag konden bezoekers een kijkje achter de schermen nemen bij het havenkantoor Lauwersoog, aan boord van de Rottum en sneldienst Esonborg. En dat werd een groot succes!

Bezoekers werden opgevangen in de aankomsthal te Lauwersoog en ontvingen daar een routeboekje. Aan boord van de veerdienst kon een kijkje worden genomen in de machinekamer bij Jelte Bandstra en in de stuurhut stonden kapitein Stefan Teuben en Paul Kuiper klaar om alles te vertellen over het schip en waar de vele knopjes voor dienen. Op het autodek stonden naast diverse veiligheidsattributen verschillende kraampjes.

Zo toonden VVV Schiermonnikoog en de Waddenvereniging aan het publiek hun binding met Wagenborg Passagiersdiensten en het waddengebied. Tijdens de looproute konden bezoekers meedoen aan een prijsvraag. Met het goed beantwoorden van 8 vragen maakten ze kans op het winnen van een VVV-bon ter waarde van € 500,-. Na het inleveren van de prijsvraag kon in het havenkantoor nog worden genoten van een fotocollage met allerlei

historisch beeldmateriaal tot wel honderd jaar terug. Ook kregen de kinderen daar een gevulde sailorbag als aandenken mee naar huis. Heb jij de Open Deuren Dag in Lauwersoog gemist en ben jij ook benieuwd naar wat er zich achter de schermen afspeelt bij Wagenborg Passagiersdiensten? Geen probleem! Op **zaterdag 11 maart 2023** doen wij het op Ameland nog een keer over. Houdt hiervoor onze website en de social mediakanalen in de gaten.

De eilanden bruisen altijd van de evenementen en activiteiten. Het afgelopen jaar was er na de coronaperiode gelukkig weer heel wat te doen en te beleven! WPD is en blijft betrokken bij de eilander maatschappij. Daarom ondersteunen wij veel lokale evenementen op Ameland en Schiermonnikoog. Daarnaast leveren

wij een bijdrage aan de promotiepot van VVV Ameland en VVV Schiermonnikoog. Waarmee zij het toerisme naar de eilanden stimuleren. Hieronder enkele evenementen in beeld die door WPD de afgelopen periode zijn ondersteund en een artikel over lichtkunstwerken op de witte Zuidertoren van Schiermonnikoog.

Zie voor de actuele agenda en meer informatie over alle evenementen op de eilanden op:
www.vvvameland.nl/agenda of www.vvvschiernonnikoog.nl/agenda.

LICHTPROJECTIES MAKEN *Zuidertoren* WEER TOT BAKEN!

Oorspronkelijk kent Schiermonnikoog twee vuurtorens: de rode Noordertoren en de witte Zuidertoren. Vandaag de dag is alleen de Noordertoren nog actief als vuurtoren. De Stichting Behoud Zuidertoren en de organisatie van kunstmanifestatie Hi-Lo zagen in de prachtig gelegen Zuidertoren een ideaal 'canvas' voor een kunstvorm die inhoudelijk aansluit op het verleden van de toren. Met steun van Wagenborg Passagiersdiensten zag dit ambitieuze plan (getiteld 'Baken Schiermonnikoog') eerder dit jaar het levenslicht.

Sinds afgelopen zomer wordt de Zuidertoren elke avond tijdens de nautische schemering prachtig opgelicht. Elke twee maanden is het de beurt aan een andere kunstenaar om werk op de voormalige vuurtoren te projecteren. Alle kunstwerken van Baken Schiermonnikoog houden rekening met het seizoen en de 'dark sky' status van het eiland. Zo kan de bezoeker in alle rust van de kunstwerken en het eiland genieten.

Voorheen waren de kunstwerken ZEEE van Femke Schaap en PERPETUUM van Jacco Olivier te zien. In november en december toont Jan van Nuenen zijn werk Landaanwas, bestaande uit duizenden foto's van de flora, gemaakt gedurende verschillende seizoenen. Daarna volgen Gilleam Trapenberg (januari - februari), Daphne Glasmacher (maart - april) en Jos Agasi (mei - juni). Bezoekers die eerdere edities van Baken Schiermonnikoog hebben gemist kunnen middels een app de eerdere werken tot leven zien komen op de Zuidertoren.

Baken Schiermonnikoog is een aanloop naar kunstmanifestatie Hi-Lo die van mei t/m september 2023 plaatsvindt rond de Waddenzee. Hi-Lo is een stichting zonder winstoogmerk en daarom sterk afhankelijk van externe financiering. De steun van WPD is onmisbaar geweest voor de realisatie van Baken Schiermonnikoog. Mocht u interesse hebben in toekomstige projecten van Hi-Lo, kijk dan op hi-lo-art.com, of neem contact op via info@hi-lo-art.com.

Namens Stichting Hi-Lo,
Molly Witman

Fotografie: Romy Dam.
Het kunstwerk op de foto is Landaanwas
van Jan van Nuenen

"Nergens is het licht zo
verbijsterend mooi als op
Schiermonnikoog"

Marius van Delden schildert kwelders, duinen, dorp- en strandgezichten. Met Schiermonnikoog in de hoofdrol, want daar ligt zijn hart. Honderden schilderijen heeft hij inmiddels verkocht, zonder echt iets aan pr te doen. "Veel mensen voelen zich aangetrokken door de rustige grijze tinten in mijn werk."

Wat is jouw binding met Schiermonnikoog en heb je daar je hele leven gewoond?

"Mijn moeder was een Schiermonnikoogse en mijn vader een Groninger. Door de familiebanden met het eiland speelde alles wat direct en indirect met de zee te maken had al vroeg een grote rol in mijn leven. Het eiland is altijd mijn toevluchtsoord geweest, onder alle omstandigheden. Als 'grunninger' heb ik altijd op Schiermonnikoog willen wonen, na mijn pensioen, zo'n 10 jaar geleden, is dat werkelijkheid geworden."

Waarom ben je geen schilder van beroep geworden?

"Het grootste dilemma in mijn jeugd was, moet ik gaan schilderen of in de muziek. Mijn vader zei altijd met schilderen valt niks te verdienen, ga maar in een orkest dan heb je een vast inkomen. Zo ben ik op het conservatorium in Groningen beland. Al snel werd ik gespot door een beroemde Franse cellist, hij wilde mij als zijn leerling in Parijs hebben. Na 5 jaar aan het Conservatoire National Supérieur kwam ik als 22-jarige terug naar Nederland en kreeg een vaste baan bij het Frysk Orkest. Daar heb ik 20 jaar als solo cellist gespeeld, gevolgd door 20 jaar bij het Noord Nederlands orkest. Ik had de verantwoordelijkheid over alle strijkers, dus moest ervoor zorgen dat alle 80 tot 100 lage strijkers dezelfde kant opgingen."

Hoe zag jouw leven eruit als muzikant?

"Prachtig, ik heb nooit spijt gehad van mijn keuze. Ik herinner me dat we met het Frysk Orkest hier een keer optraden in het dorpshuis. Het orkest bestond uit zo'n 70 leden, die zaten allemaal in de zaal en het publiek op het podium, anders pasten we er niet in. Met het Noord Nederlands orkest heb ik reizen door Europa gemaakt, we hadden altijd plezier en humor. Als ik daaraan denk, komt een geveugelde spreuk van Godfried Bomans boven; 'Humor is overwonnen ernst'. Een mooie zin die bijna uit de bijbel zou kunnen komen."

Wanneer heb je het schilderen opgepakt?

"Schilderen is voor mij altijd een belangrijke uitlaatklep geweest. In mijn Franse periode tekende ik al en cursussen op de Academie Minerva dateren ook uit lang vervlogen jaren. Vanaf mijn pensionering heb ik wel meer tijd om te schilderen. Daar komt bij

dat ik dagelijks geïnspireerd word door het licht, de rust, ruimte en frisse lucht om me heen."

Hoe typeer je jouw schilderwerk?

"Mijn stijl noem ik zelf romantisch realisme, zonder dat het naar kitsch toegaat, want dan schenk je overdreven aandacht aan iets, dat doe ik niet. Ik schilder alleen duinlandschappen, kwelders en dorp- en strandgezichten en gebruik daarbij nooit felle kleuren. De grijze kleuren van de Haagse school vind ik prachtig."

Zijn er overeenkomsten tussen muziek en schilderen als we het hebben over rust?

"Waar is nog rust? Herrie is tegenwoordig overal, dat staat haaks op de rust die ik wil uitstralen met mijn schilderijen. Mooie grijze tinten stimuleren rust. In muziek is rust ook belangrijk. Een plotselinge stilte is indrukwekkend. Zo zit er in de Messiah van Händel een enorm gat vlak voor het slot. Bij Brückner zien we dat en ook in de Matthäus-Passion zit zo'n episode. Verpletterend mooi!"

Welke materialen gebruik je?

"Vroeger gebruikte ik uitsluitend olieverf, tegenwoordig ook acryl. Ik heb dan bij de dorpsgezichten die ik maak geen schilderstok nodig, ik kan mijn hand gewoon op het doek leggen. De geur van olieverf mis ik wel, acryl vind ik stinken."

Hoe kunnen mensen jou vinden?

"Ik kan mooie muziek en kunst maken, maar digitaal ben ik onderontwikkeld. Ik heb geen website en zit niet op social media. Ik heb honderden schilderijen gemaakt en ook veel verkocht, er hangt werk van mij in Zwitserland en Amerika, dat gaat allemaal door mond-tot-mondreclame."

Naam: Marius van Delden

Leeftijd: 76

Woonplaats: Schiermonnikoog

Mooiste van het eiland: *"Het licht, dat is nergens zo verbijsterend mooi als hier op Schiermonnikoog."*

AMELAND RUSTGEBIED

VOOR *vogels*

Ameland niet alleen een oase van rust voor ons als mens, maar ook voor het dierenrijk. Er verblijven meer dan tien verschillende soorten ganzen op Ameland en dat is uitzonderlijk. De rotgans en de brandgans zijn twee belangrijke ganzensoorten hier. Ze komen in grote aantallen voor. Ze gebruiken het eiland om de winter door te komen, te eten en vetreserves op te bouwen voor de trektocht naar hun broedgebied in Siberië. Maar wat maakt Ameland nu bij uitstek dé plek voor deze dieren?

Jan de Jong is met zijn jaren aan ervaring en kennis de persoon om dit onderwerp mee te bespreken. Hij is zo'n 50 jaar actief in het weidevogelbeheer, 20 jaar bestuurslid geweest van de vogelwacht Nes-Buren en vogels zijn zo lang als hij zich kan herinneren zijn hobby. Jan leerde van jongs af aan vogels tellen, ringen en het aflezen van de kleuringen. "De steltlopers zijn mijn favoriet," vertelt Jan die zijn hobby deelt met onder anderen Paulus Brouwer. Niet alleen op Ameland is Jan de Jong een begrip als het gaat om vogels, ook het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) weet hem te vinden. Zo ging Jan naar Mauritanië om de rosse grutto en kanoet te vangen en te ringen.

Jan: "Ganzen komen helemaal vanaf Tajmyr, Rusland, naar Ameland. In totaal leggen ze zo'n 5.000 km af. Ameland is veruit favoriet onder de ganzen. Dit zal vast en zeker met de rust te maken hebben, die er op het eiland te vinden is. Maar ook de combinatie van zee en gras. Daarnaast is Ameland een gedooggebied en zijn de ganzen beschermd binnen deze rustperiode. De roodhalsgans is toch wel de mooiste."

Met een telescoop leest Jan de Jong de ringen af. Deze codes geeft hij door aan het NIOZ. "Wat mij intrigeert is dat ganzen steeds dezelfde route vliegen. Je kunt een rapport opvragen en dan zal je zien dat elk jaar dezelfde gans weer gespot wordt op dezelfde plek. Dat zit toch in dat kleine kopje. Hoe het precies werkt? Er zijn vele theorieën, maar ik denk dat wij het fijne er nog niet eens van weten."

Rouleaux VAN KOOLRABI EN KNOLSELDERIJ MET GROENE MOLE EN KRUIDENSLA

Ameland en Schiermonnikoog hebben een keur aan smaakvolle streekproducten. In Het lekkerste van... brengen we die op smaakvolle wijze voor het voetlicht. Deze keer een recept om het gevoel van rust in jezelf te bevorderen, afkomstig van eigenaar en chef-kok Co Huijbrechts van Restaurant Ambrosijn op Schiermonnikoog:

Ingrediënten

De Rouleaux

75 gram koolrabi
75 gram knolselderij
1 takje rozemarijn
1 takje tijm
5 gram zeezout

De saus

40 gram groen van de prei
60 gram ui
1 steranijs
1/5 kaneelstokje
1 kruidnagel
6 gram chipotle
1 teentje knoflook
15 gram zonnebloemolie
30 gram cashew noten

Vinaigrette

15 gram gehakte pistache
15 gram gehakte amandel
15 gram gehakte cashew noten
30 gram peterselie olie
4 gram zout
20 gram sushi azijn

Kruidensla

loof (jonge bladeren)
van de koolrabi
borage bloemen
citroen afrikaan
Oost-Indische kers
kervel

Bereiding

- Snij 75 gram knolselderij en 75 gram koolrabi in dunne plakken
- Snij een klein takje rozemarijn en tijm fijn en meng dat met 5 gram zeezout
- Leg de dunne plakjes knolselderij en koolrabi in een rij neer
- Smeer de plakjes in met de kruidenmix
- Rol de dunne plakken en kruidenmix op tot een roos en maak hem dicht met een satéprikker
- Leg de roos in een voorverwarnde oven op 180 graden voor een uur (60 minuten)
- Doe de eerste ingrediënten voor de saus in steelpan en stoof alle groenten gaar in 4 minuten
- Doe de gestoofde ingrediënten in de blender met 60 gram groentebouillon en 10 minuten full speed blanderen
- Toevoegen in de blender: halve bos (40 gram) peterselie, 20 gram witte chocolade, 1 limoen (rasp en sap) en 10 gram zout.
- Nogmaals 10 minuten in de blender
- Meng alle ingrediënten
- Meng de sla met de vinaigrette

Eet smakelijk!

Dit recept is van Restaurant Ambrosijn op Schiermonnikoog;
www.ambrosijn.nl

HET *klooster*ritme VAN DE DAG

In de kloostertuin, midden broeder Paulus van Bavel.

Schiermonnikoog was in de middeleeuwen bezit van het klooster Klaarkamp, dat omstreeks 1166 bij Rinsumageest werd gesticht. Deze monniken gingen gekleed in grijze of schiere pijen. Het woord "oog" betekent eiland. Schiermonnikoog en monniken horen bij elkaar. Een paar jaar geleden vestigden zich opnieuw monniken op het eiland. Broeder Paulus van Bavel vertelt hoe het dagelijkse rooster van bidden, meditatief lezen en werken zorgt voor innerlijke rust.

In de voormalige herberg Rijsbergen aan de rand van het dorp is sinds 2020 een kleinschalig klooster gevestigd. Er kunnen maximaal 10 monniken wonen en er zijn 8 gasten welkom in het aparte gastenhuis. Daarnaast is er een gemeenschappelijke kapel. "Wij zijn een paar jaar geleden met 4 monniken naar Schiermonnikoog gegaan, op dit moment zijn we met z'n vijven, er is een

Mexicaanse broeder bijgekomen, hij heeft nog geen kloosterhabijt aan en is momenteel aan het ontdekken of het toewijden van zijn leven aan God echt iets voor hem is. Natuurlijk hopen wij dat hij blijft en dat is niet alleen omdat hij lekker kan koken," zegt broeder Paulus met een glimlach. "Nieuwe instroom juichen wij van harte toe."

Intreden tot het klooster en monnik worden, is een officieel moment en geldt in principe tot de dood. *“Bij opname in de gemeenschap kun je ook een kloosternaam kiezen, ik heb in 1977 de naam Paulus gekozen, ter nagedachtenis aan een goede vriend van mijn vader die vlak daarvoor als missionaris in Brazilië was overleden. Maar onze nieuwkomer mag ook gewoon Fernando blijven heten.”*

De monniken voelen zich thuis op Schiermonnikoog en werden direct opgenomen in de eilander gemeenschap. *“Ik hoop tot het eind van mijn leven met 5 monniken op Schiermonnikoog te kunnen blijven. De stilte waar het echt om gaat in het leven beleef ik hier extra in de natuur en aan zee. Door de eeuwenoude verbondenheid voel ik mij in het verleden en in de eeuwigheid staan. Onze dagindeling wordt gekenmerkt door een strak leefritme, maar elke middag maak ik me even vrij en fiets ik naar paal 5 om in m’n eentje een strandwandeling te maken. Dan valt alles van me af en kan ik zijn wie ik echt ben als mens.”*

Dagindeling

De eerste kloosterorde werd door Benedictus in de 6de eeuw gesticht in Italië. De benedictijnen leefden volgens strenge geloofsregels. Hiervan zien we nog veel terug in de kloosterorde van de Cisterciënzer-monniken op Schiermonnikoog. Het dagelijks leven is een balans tussen bidden, werken, zingen,

studeren en stilte. *“De dagindeling is voor ons allemaal hetzelfde, gelijke monniken, gelijke kappen,”* grapt broeder Paulus. Hoe ziet een gewone weekdag in het klooster er voor broeder Paulus uit?

3.00	Opstaan. Ik word geroepen door de stem van God.
3.10 – 4.00	Gebed, mediteren, stilzitten op eigen kamer.
4.00 – 4.15	Naar de kapel voor gezamenlijk nachtgebed.
4.15 – 4.45	Metten (nachtgebed/gezang/stilte). De uren voor zonsopgang zijn bijzonder geschikt om aan God te worden toegewijd.
5.00 – 7.00	Stille tijd voor persoonlijke lezing, gebed en rust op eigen kamer. Om 6.00 uur ontbijt ik alleen.
7.15 – 8.00	Lauden (morgengebed) en Eucharistie (vroegere mis) gezamenlijk in de kapel, waarbij weinig wordt gepraat om met ons hart dichtbij God te zijn.
8.00 – 9.45	Begin dag. Arbeid; bijvoorbeeld opruimen kamer of gastenverblijf, koken, gebedenboekjes maken, zelf werk ik meestal in de tuin.
9.45 – 9.55	Terts (gebed van het derde uur/gezang/stilte).
10.00 – 12.00	Arbeid.
12.15 – 12.30	Sext (gebed van het zesde uur/gezang/stilte).
12.30 – 14.00	Gezamenlijke warme maaltijd. Gebruikelijk is dat er wordt voorgelezen tijdens het eten, omdat wij met weinig monniken zijn, luisteren wij naar een podcast. Daarna ongeveer anderhalf uur stille tijd.
14.20 – 14.30	Noon (gebed van het negende uur/gezang/stilte).
14.30 – 16.30	Arbeid.
16.45 – 17.30	Stille tijd voor persoonlijke lezing, gebed en rust op eigen kamer
17.30 – 18.15	Vesper (avondgebed) voor zonsondergang gezamenlijk in de kapel, afgesloten door een kwartier met elkaar in stilte te zitten.
18.15 – 19.30	Broodmaaltijd, wederom met podcast, gevolgd door stille tijd.
19.30 – 19.50	Completen (dagsluiting), gezamenlijk in de kapel.
20.00	Begin nacht. Ik ga direct slapen, want ik ben moe en voldaan.

Gasten zijn welkom

Metten, Laudan, Terts, Sext, Noon, Vesper en Completen zijn de namen van de 7 dagelijkse gemeenschappelijke gebedsdiensten. *“Logerende gasten die ons leefritme en de gebedsdiensten willen volgen, zijn altijd welkom. Andere gasten die een gebedsdienst willen bijwonen, zijn welkom bij Vesper en Completen. Een kwartier voordat we beginnen staat de kloosterdeur open en kan men naar binnenlopen. We hebben 15 stoelen in de kapel en die zijn geregeld bezet.”*

www.kloosterschiermonnikoog.nl

NIEUWE BEDRIJFSFILM VOOR WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN

“Wat doen jullie zoal?” Deze vraag ontvangen wij regelmatig van onze reizigers. Onze nieuwe bedrijfsfilm geeft u een kijkje achter de schermen van Wagenborg Passagiersdiensten. Samen met de filmploeg en de hulp van vele collega’s hebben we alle havenkantoren en schepen bezocht om u een goed beeld te geven van wat ons als veerdienst bezighoudt. Of dat goed is gelukt, mag u beoordelen. Scan met uw telefoon de QR-code om de bedrijfsfilm te bekijken.

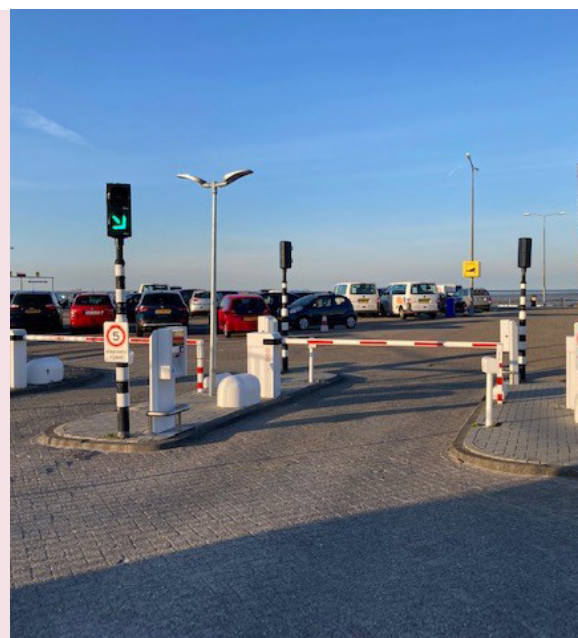
RESERVERINGEN 2023

Het is weer mogelijk om te reserveren voor het kalenderjaar 2023. Zoals elk jaar kan dat pas rond eind november. Nadat de toeristenbelastingen van Ameland en Schiermonnikoog zijn vastgelegd, kunnen wij deze in de tarieflijsten verwerken en kan er gereserveerd worden.

Een nieuwe mogelijkheid in het onlineboekingsproces is het nu (zelf) kunnen annuleren en wijzigen van reserveringen. Hiervoor hoeft u als klant geen contact meer op te nemen met de Klantenservice, u kunt dat zelf eenvoudig doen via Mijn Wagenborg.

MEER VASTE HUURPLAATSEN WAGENBORG PARKEERTERREINEN

Op het parkeerterrein in de veerhaven van Holwerd bestond er al de mogelijkheid om een eigen parkeerplek te huren. Door de toenemende vraag naar vaste plekken is besloten het aantal plaatsen uit te breiden. Een vaste huurplaats geeft met name forenzen het hele jaar door de zekerheid van een parkeerplaats vlak bij de terminal. Naar verwachting zijn de extra parkeerplekken begin 2023 beschikbaar.

OP RUSTIGE PLEKJES VASTLEGGEN WAT DE natuur GEEFT

Jan Boelens in buitendijks natuurgebied De Vennoot aan de oostkant van Ameland. "Een rustig plekje om de kop helemaal leeg te maken, want wind en weer hebben hier vrij spel," aldus Jan Boelens

Facebook: Jan Boelens | Twitter: @Janboelens43

Jan heeft een voorliefde voor luchten en zonsondergangen. Een liefde die tastbaar wordt in zijn foto's. Met zijn camera legt hij de ongerepte puurheid van Amelandse landschappen vast. "Als het een heldere dag is, kan ik niet blijven liggen. Ik sta dan om half 5 buiten en fiets naar de Hôn, de zon zie ik prachtig opkomen. De weidsheid en stilte, het steeds wisselende licht en het uitzicht bij de Oerder Blinkert is overweldigend. Dat vind je nergens. En wat ik met het blote oog niet zie, pakt mijn camera. Zo haal ik bijvoorbeeld Schiermonnikoog, Holwerd of Terschelling heel dichtbij."

Dat Jan het zoomen met z'n lens die 125x vergroot aardig onder de knie heeft, blijkt wel uit een bijzondere foto van een containerschip op de Noordzee: "Ik had die foto op Facebook gezet en kreeg direct opmerkingen over een zwarte vlek, bleek dat niet de staart van een potvis te zijn. Geweldig!"

Uit het dagelijks op pad gaan met fiets en camera haalt Jan veel plezier. "Mijn stalen ros brengt mij overal, van het puntje van de Hôn tot het Bornrif bij Hollum. Ik zoek mooie rustige locaties, bijvoorbeeld achter de Kooiduinen, bij de Oerdersloot of BP-plas, pak mijn camera en een zakje rijst om 'm mooi stil te leggen, druk op het knopje en leg vast wat de natuur me geeft." Jan is geen man om binnen te zitten, hij moet er op uit.

Eenmaal thuis deelt hij dagelijks zijn foto's op Facebook en Twitter. "Er zijn mensen die erop zitten te wachten tot ik mijn foto's deel. Ook mensen die niet meer buiten kunnen komen en zo toch betrokken blijven bij de natuur op Ameland. De mensen zijn er gek op, ik heb honderden volgers. Ik krijg wel eens de vraag of ze een foto van mij mogen gebruiken, mijn antwoord is dan altijd: 'natuurlijk de natuur is van iedereen.'"

Opgroeien op een rustig eiland

Kinderen die op een Waddeneiland opgroeien, moeten net als de rest van Nederland naar school, willen met vriendjes spelen en hebben hobby's. Hebben eilander kinderen een onbezorgde jeugd bij strand en duinen? Of is het zoals vaak gedacht wordt saai om op een rustig eiland groot te worden. Om erachter te komen of er in de loop van de jaren veel is veranderd, gaan we in gesprek met verschillende generaties uit 2 eilander families.

Auke Talsma (84) en zoon Chris (56) – Schiermonnikoog

Auke Talsma verwelkomt ons in de "Weide Blik", zoals zijn huis vanwege het mooie uitzicht heet. *"Ik moet de horizon zien, dat had ik al als kind toen ik met 4 broers opgroeide op de Kooiplaats. Ik liep op blote voeten over graspaden naar school met de zingende leeuwerik boven me. Er waren geen verharde wegen en fietsen hadden we niet.*

Mijn zorgeloze jeugd veranderde toen ik 7 was en de Duitsers binnen een uur onze thuisboerderij vorderden. Als gezin moesten wij elders onderdak vinden.

Na ulo en militaire dienst belandde ik 2 jaar op de walvisvaart, ik wilde mijn horizon verbreden. In die armoedige tijd zaten zo'n 20 eilanders op de walvisvaart. Nu leven er nog 2 walvisvaarders op Schiermonnikoog, daar ben ik er één van. Lange reizen heb ik gemaakt, van Zuidpool en Kaapstad tot Curaçao. Terwijl de walvisvaart ten einde liep, kreeg ik een droombaan aangeboden. Ik ben 35 jaar natuurbeheerder en gids geweest bij de Dienst der Domeinen. Daar hoorde onbezoldigd rijksveldwachter bij. Zomers verzorgde ik excursies en rondleidingen en 's winters legde ik schelpenpaden en recreatieve voorzieningen aan. Zo heb ik ook de Berkenplas aangelegd, het zand gebruikten we voor de nieuwe stijger."

Bijzonder is dat Chris in de voetsporen van vader is getreden. Hij is al 34 jaar werkzaam in het buitengebied van Schiermonnikoog en verzorgt samen met 2 collega's uit naam van Aannemersbedrijf Gebr. Van der Lee onder andere het onderhoud van fietspaden die zijn vader heeft aangelegd.

"Mijn jeugd was fantastisch, veel vissen, botjagen in de slenken en jatten op het strand. Altijd buiten en minder armoedig en sober als vader. Net als hem ben ik een avonturier. Na mijn schoolperiode en een tijdje helmplanten op het eiland ben ik naar Texas gegaan om te werken op een melkveehouderij. Om te beseffen hoe

mooi het hier is, heb je avontuur nodig. Mijn vrouw heeft een reisbureau, samen zijn wij in iedere hoek van de wereld geweest. Dat verbreden van de horizon, zie ik ook terug bij mijn beide dochters."

Nationaal Park Schiermonnikoog geeft vader en zoon dagelijks rust. Auke: *"Gewoon een uurtje zitten op de mooiste plek van het eiland: de bank van Banck. Of kilometers lopen met mijn hond. Toen ik met pensioen ging, ben ik Schierse landschappen gaan schilderen, daarmee heb ik ook weer de horizon in zicht."* Chris: *"Ik ontspan helemaal als ik aan het vissen ben op zeebaars of jatten bij noordwestenwind op het strand."*

Hans Mosterman (82) en kleindochter Ellen Metz (30) – Ameland

"Ik kom uit een groot gezin van 10 kinderen. Een warm nest, allemaal knuffelbeesten," vertelt Hans. "Als kind was ik altijd buiten, busje trappen, hoepelen, knikkeren en later naar het wad. Daar leerden we zwemmen vanaf de oude pier. Veel vermaak was er niet, we vermaakten ons zelf. De wereld was klein en saamhorigheid groot. Na de Kardinaal de Jong school ging ik als 14-jarige bij de nonnen in Harlingen op kostschool. Dat waren 2 pittige jaren, want ik kon alleen in de zomervakantie, met Kerst en Pasen terug. Ik was zo lang van huis, dat ik tussentijds uit mijn kleren groeide. Weer op het eiland werd ik kapster bij mijn vader in de zaak. Wij hadden het niet breed, dus ik sprong bij.

In die periode ontmoette ik mijn latere man, Gerardus Mosterman. Samen hebben we in 1968 een Hobbycentrum geopend in Nes. Later bekend als Hubo." Kleindochter Ellen die oma rustig laat vertellen, mengt zich in het gesprek: "De plek waar jullie begonnen, was eerst een klein boerderijtje. Jullie hebben alles verbouwd en zijn daar gaan wonen. Mijn ouders die nu de winkel runnen, hebben daarna boven de winkel gewoond, dus ik ben daar opgegroeid. En binnenkort ga ik er weer wonen. Het huis is een beetje de rode draad in onze warme familie."

Als Ellen gevraagd wordt of zij zich herkent in oma's verhaal, blijkt dat er veel is veranderd. "Mijn wereldje als kind was groter, ik had kinderen in de klas uit het hele dorp en ook uit Buren. En vriendjes en vriendinnetjes in Ballum en Hollum. Buiten spelen deed ik ook veel, maar door de tv was ik meer binnen dan oma. Ik vond Ameland altijd te klein en wilde

de wijde wereld in. Na de VMBO op het eiland ben ik op mijn 16e MBO Toerisme gaan studeren aan de wal, gevolgd door de Hoge Hotelschool. Dat heeft mij naar Zuid-Afrika en Thailand gebracht. Ik was nooit jaloers op jeugd aan de wal, maar wel nieuwsgierig.

Na mijn studie wilde ik het wonen in een grote stad ontdekken. Ik heb in Amsterdam en Groningen gewoond. Sinds augustus wonen mijn vriend en ik op Ameland, in totaal ben ik 15 jaar weggeweest. Ik heb een baan bij de gemeente en mijn vriend staat voor de klas.

Hier opgroeien als kind was fijn, gemoedelijk, ons kent ons. Ik miste de warme familieband, dus een bewuste keuze om terug te gaan. Maar ik ben blij dat ik wat van de wereld heb gezien en dat iedereen mij daarin stimuleerde." Een trotse oma vindt het fijn dat ze weer terug is op het eiland.

WAGENBORG DRAAGT BIJ AAN REALISATIE LNG TERMINAL EEMSHAVEN

Eemshaven, ooit het land van turf en landbouw. Tegenwoordig steeds meer van nieuwe energie. Niet alleen van offshore windenergie, maar sinds september ook van LNG via de EemsEnergy Terminal, een Gasunie-dochter. Daarmee zijn we opnieuw een stap dichterbij de onafhankelijkheid van Russisch aardgas. De terminal zal begin december op volledige capaciteit draaien en dat geeft rust.

Han Fennema, CEO Gasunie:

"De EemsEnergyTerminal levert een belangrijke bijdrage aan de leveringszekerheid en helpt Nederland en Europa om de afhankelijkheid van Russisch gas terug te dringen. Voor de langere termijn wil Gasunie de terminal gaan inzetten voor groene waterstof. Zo zal de EemsEnergyTerminal voor vele jaren een bijdrage kunnen leveren aan de energievoorziening in Nederland en Europa."

RECORDTIJD

Met man en macht is gewerkt aan de realisatie van de nieuwe LNG-terminal die in een recordtijd wordt gerealiseerd. Ca. 500 werknemers van allerlei partijen in binnen- en buitenland zijn hierbij betrokken. Binnen een tijdsbestek van enkele dagen zijn in september twee FSRU's (Floating Storage Regasification Unit's) - de Golar Igloo en de Eemshaven LNG - in de haven afgemeerd onder agentschap van Wagenborg en met de hulp van enkele Wagenborg sleepboten. Samen

vormen beide FSRU's de terminal waar van vloeibaar per tanker aangevoerd aardgas (LNG), gasvormig gas wordt gemaakt.

HOE WERKT DE EEMSEENERGYTERMINAL?

De FSRU's: de Eemshaven LNG (Exmar) en de Golar Igloo (New Fortress Energy) zijn gehuurd voor een periode van vijf jaar en liggen in een van de havenbekkens van de Eemshaven. De inkomende tankers die LNG transporteren meren op hun beurt schip-aan-schip aan tegen de Golar Igloo om te lossen. Van daaruit kan het worden overgeladen op de Eemshaven LNG. Beide FSRU's kunnen 'hervergassen' en gas inbrengen in het gasleidingnetwerk van Gasunie.

Op de kade is een aardgasleiding en een leiding voor warm water aangelegd. Verder zijn er verbindingsleidingen tussen de FSRU's voor het genoemde transport van LNG tussen de FSRU's. Er is een nieuwe gasleiding vanaf de kade naar het al bestaande netwerk van Gasunie aangelegd. De gasleiding is,

Rob Jetten, minister voor Klimaat en Energie:

"Het is heel goed nieuws dat Gasunie, samen met alle betrokken partijen in binnen- en buitenland de nieuwe LNG-terminal zo snel heeft kunnen realiseren. Naast het zoveel mogelijk besparen van energie en het vullen van de gasopslagen is de import van vloeibaar gas onmisbaar voor de leveringszekerheid van gas de komende winter. De komst van de nieuwe LNG-terminal is daarbij niet alleen voor Nederland, maar voor heel Europa een belangrijke stap om de afhankelijkheid van energie uit Rusland zo snel mogelijk volledig af te bouwen."

buiten de terminal geheel ondergronds. En hoewel het fysiek twee FSRU's zijn, zal EemsEnergyTerminal de diensten aan de gebruikers leveren als één terminal. De EemsEnergyTerminal kan na verwerking van het aangevoerde LNG, in totaal 8 miljard

kubieke meter aardgas per jaar beschikbaar maken voor het landelijke aardgasnetwerk.

Tot dit jaar had Nederland alleen een LNG-terminal in de haven van Rotterdam. Met de uitbreiding in de Eemshaven en de optimalisatie van de terminal in Rotterdam verdubbelt de importcapaciteit voor LNG.

In de periode tot 31 december 2022 verwacht Wagenborg ongeveer 18 LNG-tankers te kunnen ontvangen, begeleiden en afmeren aan de EemsEnergy Terminal.

Voor de toenemende activiteiten in de Eemshaven heeft Wagenborg heeft een 80-tons bollard pull ASD 3280 Tug aangeschaft. Met deze nieuwe sleepboot verstevigt Wagenborg haar positie op de sleepmarkt in de Eemshaven en de Eemsregio.

De sleepboot heeft de naam 'Waterlines' en is de grootste sleepboot in de vloot van Wagenborg Towage, die momenteel bestaat uit zes sleepboten die voornamelijk in Nederland en Duitsland opereren.

De 80-tons bollard pull tug is in 2020 gebouwd door de Uzmar Shipyard in Turkije en is zeer wendbaar en heeft hoge prestaties met een modern design. Dankzij haar operationele flexibiliteit kan de sleepboot worden gebruikt voor haven- en terminaloperaties, escortoperaties, brandbestrijdingsoperaties, kust- en offshore sleepoperaties.

Het schip is na de aankoop in slechts enkele weken gereed gemaakt voor vertrek naar Eemshaven, waar zij op tijd arriveerde voor het assisteren van de eerste LNG schepen.

KLANTENSERVICE

Waar loopt de reiziger tegenaan?

Elke dag weer proberen wij onze passagiers zo goed mogelijk van dienst te zijn. Vaak lukt dat, soms ook niet. In deze rubriek behandelen we telkens een veelgestelde vraag aan onze Klantenservice.

Hoe weet ik of ik vertraging kan verwachten tijdens mijn reis?

Vertraging kan hinderlijk zijn voor u als reiziger, dat begrijpen wij bij Wagenborg Passagiersdiensten maar al te goed. Maar vertraging op het traject Holwerd- Ameland is niet van de laatste tijd. De vaargeul bezorgt onze kapiteins de nodige uitdagingen en dagelijks worden wij geconfronteerd met natuurrampen en een zee die nooit hetzelfde is. Het is u vast niet ontgaan dat de problematiek van de vaargeul regelmatig in het nieuws ter sprake komt.

Om u als reiziger zo goed mogelijk te informeren, publiceren onze kapiteins verwachte vertragingen op onze website www.wpd.nl. Dit kunt u bekijken bij ons afvaartenoverzicht. Afvaarttijden welke vertraagd zijn, zullen in rode cijfers aangegeven worden. Kunt u het niet vinden op de site? U kunt ook altijd met de Klantenservice bellen, mailen of chatten om dit na te vragen.

Handig om te weten:

Wij kunnen soms ook weer wat inlopen op de vertraging, dus om up-to-date te blijven adviseren wij u om het afvaartenoverzicht in de gaten te houden op de dag van uw vertrek. Ook kunt u de positie van onze schepen altijd checken op onze website. Hiervoor gaat u op www.wpd.nl naar de contactpagina en klikt u op 'huidige positie van onze schepen'.

VEERBOOTCAFÉ

Vindt u er ook iets van?

Heeft u een vraag of opmerking? Wilt u van gedachten wisselen over de dienstregeling of de inzet van de veerdienst en sneldienst? Schroom niet en stap binnen bij het Veerbootcafé.

Op de volgende data in 2023 is er een Veerbootcafé:

Ameland

8 maart
10 mei
12 juli
13 september
1 november

Schiermonnikoog

1 mei
7 augustus
6 november

Ameland:

Tijdstip: 10.30 - 11.30 uur,
locatie Inspiratieruimte VVV Ameland, Nes

Schiermonnikoog:

Tijdstip: 10.30 - 11.30 uur, locatie Informatiecentrum Het Baken

VOLGENDE EDITIE

WPDETAILS #20 VERSCHIJNT IN APRIL 2023

THEMA 'NATUUR'

In deze komende editie o.a. aandacht voor:

COLOFON

**UITGAVE VAN WAGENBORG
PASSAGIERSDIENSTEN**
VIERMAANDELIJKE PUBLICATIE

ADRES

Reeweg 4,
Postbus 70, 9163 ZM Nes/Ameland

EMAIL

wpdetails@wpd.nl

HOOFDREDACTEUR

Bob Rijpstra

REDACTIE

Egbert Krottje, Maud Hendriks, Guus
van der Linde, Natascha Gielen en
Berend Jan Schoonbeek

ONTWERP/OPMAAK

Gilbert Terpstra

SPREAD

Rinnie Wijnstra

FOTOGRAFIE

Jantina Scheltema, Romy Dam en
Simon van der Woude

DRUKWERK

Grootsgedrukt

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN

Copyright 2022 Wagenborg
Passagiersdiensten

De redactie beoordeelt het wel of niet
publiceren van kopij en houdt zich
het recht voor ingezonden bijdragen
te bewerken of in te korten. Niets in
deze publicatie mag gereproduceerd
worden zonder toestemming van WPD.

In deze publicatie is maximaal
aandacht besteed aan veiligheid.
Foto's op een werklocatie, waar
beschermingsmiddelen niet zichtbaar
zijn, zijn gemaakt op een moment dat
er geen werk in uitvoering was.

www.wpd.nl

1. Wat zit er in de zee waarover we dagelijks varen?

De bodem van de Waddenzee zit
boordevol leven. Kokkels, mossels,
oesters en tal van andere bodemdieren
zijn er in grote hoeveelheden te vinden.

2. Waarom natuur zo gezond voor ons is

Buiten zijn in de frisse lucht ontspant
en maakt ons gezonder. Hoe zit dat
precies?

3. Natuur-talenten op het eiland

We gaan op zoek naar natuur-talenten,
oftewel eilanders die zich inzetten voor de
bijzondere Waddennatuur.

Wij staan altijd open voor suggesties en tips om WPDetails voor
u als lezer nog interessanter te maken. Heeft u mooie foto's, een
leuk onderwerp of een goed idee, aarzel niet en neem contact met
ons op via wpdetails@wpd.nl.

“

Manda van der Haring (73) uit Amsterdam vaart sinds haar tienerjaren een aantal keren per jaar met de veerdienst naar Schiermonnikoog. Een leraar Aardrijkskunde maakt haar in jonge jaren enthousiast over de Waddeneilanden.

“Als tiener heb je soms problemen die onoplosbaar lijken. Ik dacht, kom ik ga een dagje naar Schiermonnikoog. Na drie gulden vijftig bij elkaar te hebben geschaapt voor boot en bus, stond ik op dat gigantische strand. De rust en weidsheid deden ‘mijn problemen’ verdwijnen als sneeuw voor de zon. Ik was voor altijd verkocht aan Schiermonnikoog en ging vaker, bijvoorbeeld op mijn verjaardagen, want die wilde ik niet vieren. Een dagje werd een weekend, een weekend een week. En dat al ruim zestig jaar.”

Manda kent er ondertussen veel mensen. *“Je ziet dan opeens de kinderen of kleinkinderen van bekenden. Wat me opvalt, is dat er voor elkaar wordt gezorgd. Als iemand iets heeft, is er direct een kring van mensen omheen, dat vind ik heel mooi!”*

In haar werkzame leven is Manda actief geweest in de bibliotheekorganisatie. Ze heeft gewerkt in bibliotheken in het hele land. Aan boord koopt ze als eerste het Dagblad van het Noorden. Een overblijfsel uit haar Groningse levensfase. *“Die krant lees ik alleen op Schiermonnikoog. Een ander eilandritueel zijn de Friese dúmkes, die neem ik al mee terug naar de vaste wal voor vrienden en bekenden zolang ik op het eiland kom.”*

Als haar in het westen van het land wordt gevraagd, wat doe je toch steeds op dat eiland, is haar antwoord: *“niks”*. *“Wat fietsen, wandelen, gezellig de kroeg in, genieten van de natuur en eilandersfeer. Dat gevoel begint al op de boot, de vele vertrouwde gezichten van de bemanning helpen daarbij.”*

”

Vaste reiziger **IN BEELD...**

WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN

Openingstijden klantenservice:

- maandag tot en met zaterdag van 08.00 - 20.00 uur
- zon- en feestdagen van 09.00 - 15.00 uur

Contact

0900 9238 (lokaal tarief)

Vanuit het buitenland: +31 88 103 1000

info@wpd.nl

www.wpd.nl